C U R T E A D E A P E L N O R D

Dosarul nr. 1a-497/2024 Judecătoria *****

Judecător: Vasile Șchiopu

D E C I Z I E

În numele Legii

29 aprilie 2025 **mun. Bălți**

Colegiul penal al Curţii de Apel Nord,

În componența sa:

Președintele ședinței, judecătorul: Ion Talpa

Judecătorii: Oxana Mironov și Ecaterina Arseni

Grefieri Valeria Dioneac

Cu participarea:

Procurorului Inga Pascari

Avocatului Valeriu Harmaniuc

Reprezentantul părții vătămată Lidia Pidpenco

Inculpatului Talpă *****

Inculpatului Talpă Ion

a judecat în ședință publică în ordine de apel, apelurile declarate de procurorul în Procuratura r-ul Nisporeni, Gheorghe Caragia și de reprezentantul părții vătămate și civile a Ministerului Mediului în urma reorganizării Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, împotriva sentinței Judecătoriei ***** din 23 decembrie 2019, în cauza penală privind învinuirea lui:

Talpă *** *****,** născut la *****, născut și domiciliat în *****, r-nul Nisporeni, studii medii, supus militar, căsătorit, neangajat, fără antecedente penale, naționalitatea-moldovean, cetăţean al Republicii Moldova, la evidența medicului narcolog și psihiatru nu se află;

în comiterea infracțiunilor prevăzute de art. art. 186 alin. (5), 228 lit. d) Cod penal, **și**

Talpă Ion ***,** născut la *****, născut în *****, r-nul Nisporeni, domiciliat în mun. Ungheni, str. ***** nr. 18, studii medii, nesupus militar, căsătorit, are un copil minor la întreținere, neangajat, fără antecedente penale, naționalitatea-moldovean, cetăţean al Republicii Moldova, la evidența medicului narcolog și psihiatru nu se află;

în comiterea infracțiunilor prevăzute de art. art. 186 alin. (5), 228 lit. d) Cod penal;

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 03.03.2018-23.12.2019;

Instanța de apel: 22.01.2020-11.02.2022;

Instanța de recurs: 08.06.2022 – 14.03.2023;

Instanța de apel: 14.10.2024 – 29.04.2025;

Procedura de citare legală executată.

La 14 octombrie 2024, prezenta cauză a fost repartizată aleatoriu judecătorului Oxana Mironov ce face parte din completul de judecători, Ion Talpa (președintele completului) și Svetlana Șleahtițki.

Ținând cont că, prin hotărârea CSM nr.686/42 din 10 decembrie 20224 s-a admis cererea de demisie a judecătorului Svetlana Șleahtițki din funcția de judecător în cadrul Curții de Apel Bălți, prin încheierea Președintelui Curți de Apel Nord din 23 ianuarie 2025, s-a dispus înlocuirea membrului completului de judecată, judecătorul Svetlana Șleahtițki cu judecătorul Arseni Ecaterina la examinarea în ordine de apel, apelurile declarate de acuzatorul de stat, procurorul în Procuratura r-ul Nisporeni, Gheorghe Caragia și de reprezentantul părții vătămate și civile a Ministerului Mediului în urma reorganizării Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului împotriva sentinței Judecătoriei ***** din 23 decembrie 2019, adoptată în limitele cauzei penale de învinuire a lui Talpă ***** și Talpă Ion în comiterea infracțiunii prevăzute la art. art. 186 alin. (5), 228 lit. d) Cod penal.

După expunerea esenței cauzei de către judecătorul raportor, ținând cont de argumentele apelurilor, materialele cauzei, opiniile participanților la proces, pentru expunere asupra apelului, Colegiul penal,-

a constatat:

Soluția și argumentele instanței de fond:

Prin sentința Judecătoriei ***** din 23 decembrie 2019, a fost încetat procesul penal intentat în privința lui Talpă ***** și Talpă Ion, în baza art.228 lit. d) Cod penal, în temeiul art.332 alin.(2) Cod de procedură penală, din motivul că fapta constituie contravenție.

Talpă ***** și Talpă Ion au fost recunoscuți vinovați de comiterea contravenției prevăzute de art.119 alin.(1) Cod Contravențional, fiind încetat procesul contravențional în privința acestora, din motivul expirării termenului de tragere la răspundere contravențională prevăzut de art. 30 alin. (2) Cod Contravențional.

A fost încetat procesul penal intentat în privința lui Talpă ***** și Talpă Ion, în baza art.241 alin. (2) lit. b), f) Cod penal, în temeiul art. 332 alin.(2) Cod de procedură penală, din motivul că fapta constituie contravenție.

Talpă ***** și Talpă Ion au fost recunoscuți vinovați de comiterea contravenției prevăzute de art. 263 alin. (4) Cod Contravențional, fiind încetat procesul contravențional în privința acestora, din motivul expirării termenului de tragere la răspundere contravențională prevăzut de art. 30 alin. (2) Cod Contravențional.

Talpă ***** și Talpă Ion au fost achitați de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.186 alin.(5) Cod penal, în temeiul art.390 alin.(1) pct. 3) Cod de procedură penală, pe motivul că, fapta acestora nu întrunește elementele infracțiunii.

Acțiunea civilă înaintată de Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului privind încasarea, în mod solidar, de la Talpă ***** și Talpă Ion, a prejudiciului material în mărime de 1 031 272 lei, a fost respinsă.

A fost soluționată soarta corpurilor delicte.

Sechestrul aplicat prin încheierea Judecătoriei ***** din 06.12 2017 asupra bunurilor ce aparțin inculpatului Talpă ***** *****, cu cota parte 1.0 şi anume a terenurilor cu numerele cadastrale *****; *****; *****; *****; *****; *****; *****; *****; *****; *****, a construcției din *****, r-nul Nisporeni, cu codul cadastral *****.01, cu cota parte 1.0, precum şi a mijloacelor de transport Autocamion de model „Kamaz 55102” a/f *****, nr/î *****; Autoturism de model „Dacia Logan” a/f 2007, *****; Excavator de model *****, a/f 1987, nr/î *****; Tractor pe pneuri de model „MTZ 82 1”, a/f 2004, *****; Remorcă de model „2PTS 6”, a/f 1984, ***** și asupra bunurilor ce aparțin lui Talpă Ion *****, IDNP *****, cu cota parte 1.0 şi anume a terenului cu numărul cadastral nr. ***** cu cota parte 1.0, situat în or. *****, str. *****, 18, precum şi a mijloacelor de transport, autoturism de model „BMW 525D”, a/f 2002, cu

nr/î ***** și un autocamion de model „Ford Transit”, a/f 2003, cu nr/î ***** – după definitivarea sentinței – de anulat.

Pentru pronunțarea sentinței, prima instanță a constatat că, de către organul de urmărire penală, se învinuiește Talpă *****, în aceea că acționând intenționat în complicitate cu fiul său Talpă Ion a.n.***** și alte persoane nestabilite de organul de urmărire penală, în perioada anilor 2011 - august 2017, încălcând prevederile art.18 alin.(1), 22 alin.(5), 24 alin.(1) și (3), 72 alin.(3) din Codul Subsolului, nr. 3-XVI din 20.02.2009, art.36 din Codul Funciar nr. 828 din 25.12.1991 și art.8 alin.(1) pct. 14) din Legea nr. 451 din 30.07.2001 privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător, folosind neautorizat subsolul în lipsa documentației de evaluare și aprobare a rezervelor de substanțe minerale utile și a unui contract de atribuire în folosință a sectorului de subsol a perimetrului minier pentru extragerea substanțelor minerale, a folosit terenurile cu destinație agricolă cu nr. cadastrale ***** cu suprafață de aproximativ 4 ha, amplasate în extravilanul *****, r-nul Nisporeni, de unde au extras prin excavație nisip în cantități deosebit de mari, cauzând conform raportului de evaluare efectuat de Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale din 18.08.2017, un prejudiciu total în sumă de 1 031 272 lei.

Potrivit rechizitoriului acțiunile lui Talpă ***** și Talpă Ion au fost încadrate conform art.228 lit. d) Cod penal, cu semnele de calificare: *încălcarea cerințelor de protecție a zăcămintelor minerale sau a altor resurse ale subsolului, care au provocat urmări grave.*

Potrivit actului de învinuire, tot ei, se mai învinuiesc de organul de urmărire penală în aceea că, Talpă *****, în perioada anilor 2011 - august 2017, acționând intenționat în complicitate cu fiul său Talpă Ion a.n.***** și alte persoane nestabilite de organul de urmărire penală, încălcând prevederile art.18 alin.(1), 22 alin.(5), 24 alin. (1) și (3), 72 alin.(3) din Codul Subsolului, nr. 3-XVI din 20.02.2009, art.36 din Codul Funciar nr. 828 din 25.12.1991 și art.8 alin.(1) pct. 14) din Legea nr. 451 din 30.07.2001 privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător, folosind neautorizat subsolul în lipsa documentației de evaluare și aprobare a rezervelor de substanțe minerale utile și a unui contract de atribuire în folosință a sectorului de subsol a perimetrului minier pentru extragerea substanțelor minerale, a folosit terenurile cu destinație agricolă cu numerele cadastrale *****cu suprafață de aproximativ de 4 ha, amplasate în extravilanul *****, r-nul Nisporeni, de unde a extras prin excavație substanțe minerale utile (nisip) în cantități deosebit de mari, pe care ulterior îl comercializa persoanelor fizice și juridice, livrându-l cu transportul său personal contra sumei de 1 200 – 2 000 lei, pentru aproximativ 14-15 tone în dependență de distanța parcursă, obținând în acest sens un profit în proporții deosebit de mari de aproximativ 1 031 272 lei.

Potrivit rechizitoriului acțiunile lui Talpă ***** și Talpă Ion au fost încadrate conform art. 241 alin.(2) lit. b) și f) Cod penal, cu semnele de calificare: *practicarea ilegală a activității de întreprinzător, de două persoane, soldată cu obținerea unui profit în proporții deosebit de mari.*

Prin ordonanțelor de modificare a învinuirii din 09.12.2019 Talpă ***** și Talpă Ion au fost puși sub învinuire în baza art.186 alin.(5) Cod penal, și anume, furtul, adică ***sustragerea pe ascuns a bunurilor altei persoane, săvârșit de mai multe persoane, în proporții deosebit de mari, în următoarele circumstanțe***:

Talpă *****, în perioada anilor 2011 – august 2017, având scop de cupiditate, acționând în mod ascuns, intenționat și premeditat, în complicitate cu fiul său, Talpă Ion și alte persoane nestabilite de organul de urmărire penală, fiind conștient de acțiunile sale și consecințele ce pot surveni, încălcând prevederile art.18 alin.(1), 22 alin.(5), 24 alin.(1) și (3), 72 alin.(3) din Codul Subsolului, art.36 din Codul Funciar și art.8 alin.(1) pct. 14) din Legea nr.451 din 30.07.2001 privind Reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător, folosind neautorizat subsolul,

în lipsa documentației de evaluare și aprobare a rezervelor de substanțe minerale utile și a unui contract de atribuire în folosință a sectorului de subsol a perimetrului minier pentru sustragerea substanțelor minerale, au sustras prin excavație de pe terenurile cu destinație agricolă din extravilanul *****, r-nul Nisporeni cu numerele cadastrale *****cu suprafața totală de 4 ha, zăcăminte minerale naturale de nisip, care potrivit raportului de evaluare a Agenției pentru Geologie și Resurse Minerale nr. 09-21-034 din 18.08.2017, constituie 4770 m3, la preț de 477 000 lei, pe care l-a vândut și l-a transmis cu titlu gratuit persoanelor fizice și juridice, cauzând bugetului de stat un prejudiciu material în proporții deosebit de mare în sumă de 477 000 lei;

și art.228 lit. d) Cod penal, și anume, încălcarea cerințelor de protecție a subsolului, adică: ***încălcarea cerințelor de protecție a zăcămintelor minerale sau a altor resurse ale subsolului, care au provocat urmări grave***, ***în următoarele circumstanțe***:

Talpă *****, în perioada anilor 2011 - august 2017, acționând intenționat și premeditat, în complicitate cu fiul său Talpă Ion a.n.***** și alte persoane nestabilite de organul de urmărire penală, fiind conștient de acțiunile sale și consecințele ce pot surveni, având scopul extragerii ilicite de nisip, ignorând intenționat cerințele de protecție a zăcămintelor minerale ale subsolului, încălcând prevederile art.18 alin.(1), 22 alin.(5), 24 alin.(1), (3), 72 alin.(3) din Codul Subsolului, art.36 din Codul Funciar și art.8 alin.(1) pct. 14) din Legea nr. 451 din 30.07.2001 privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător, folosind neautorizat subsolul în lipsa documentației de evaluare și aprobare a rezervelor de substanțe minerale utile și a unui contract de atribuire în folosință a sectorului de subsol a perimetrului minier pentru extragerea substanțelor minerale, urmare a sustragerii ilegale de nisip prin excavație de pe terenurile cu numerele cadastrale *****cu suprafață de aproximativ de 4 ha, amplasate în extravilanul *****, r-nul Nisporeni, care aveau destinație agricolă, a cauzat conform raportului de evaluare a Agenției pentru Geologie și Resurse Minerale nr.09-21-034 din 18.08.2017, un prejudiciu total în sumă de 554 272 lei.

Solicitările apelantului:

Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, procurorul a declarat apel prin care a solicitat casarea acesteia cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Talpă ***** să fie recunoscut vinovat și condamnat în baza art.186 alin.(5) Cod penal, la 10 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis; Talpă ***** să fie recunoscut vinovat și condamnat în baza art.228 lit. d) Cod penal, la 2 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis. Conform prevederilor art.84 alin.(1) Cod penal, prin concurs de infracțiuni, prin cumulul parțial, a-i stabili inculpatului Talpă ***** pedeapsa definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 10 ani 8 luni, în penitenciar de tip semiînchis.

Talpă Ion să fie recunoscut vinovat și condamnat în baza art.186 alin.(5) Cod penal, la 10 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis; Talpă Ion să fie recunoscut vinovat și condamnat în baza art.228 lit. d) Cod penal, la 2 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis. Conform prevederilor art.84 alin.(1) Cod penal, prin concurs de infracțiuni, prin cumulul parțial, a-i stabili inculpatului Talpă ***** pedeapsa definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 10 ani 8 luni, în penitenciar de tip semiînchis.

Să fie admisă acțiunea civilă înaintată de către Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale şi Mediului, în sumă de 1 031 272 lei.

Să fie menținut sechestrul aplicat asupra bunurilor lui Talpă ***** și să fie menținut sechestrul aplicat asupra bunurilor lui Talpă Ion.

În motivarea apelului a indicat că, din probele cercetate s-a dovedit că inculpații au săvârșit o infracțiune mai gravă decât cea incriminată anterior, astfel la data de 09.12.2019, acuzatorul de stat în temeiul art.326 alin.(1) Cod de procedură penală, a modificat acuzarea inculpaților Talpă ***** şi Talpă Ion, aducându-le la cunoștința acestora noua ordonanță de modificare a acuzării, în ședința de judecată în prezența apărătorului acestora.

Astfel, prin noua ordonanță de modificare a acuzării, inculpaților Talpă ***** şi Talpă Ion li s-a incriminat comiterea infracțiunilor prevăzute de art.228 lit. d) şi art.186 alin.(5) Cod penal, în ședința de judecată le-a fost explicat conținutul ordonanțelor şi drepturile lor, declarând în fața instanței că actul de modificare a acuzării le este clar şi nu au nevoie de timp suplimentar pentru a se pregăti în vederea susținerii apărării lor şi au refuzat să de-a explicații asupra noii acuzări.

Respectiv după modificarea acuzării, instanța de judecată urma să se expună în limitele învinuirii formulate inculpaților Talpă ***** şi Talpă Ion, ceea ce nu a făcut, atribuindu-şi competențele unui organ de constatare şi stabilind vinovăția inculpaților asupra unui capăt de învinuire la care acuzatorul de stat a renunțat (art.241 alin.(2) lit. b), f) Cod penal), încălcând astfel principiul de judecare în limitele cauzei şi în limitele învinuirii formulate.

Totodată, a mai indicat că aprecierea probelor acuzării de către instanța de judecată nu a fost una corectă şi imparțială, fapt care a dus la pronunțarea unei sentințe neîntemeiate prin care inculpații Talpă ***** şi Talpă Ion au fost achitați privind comiterea infracțiunii prevăzute de art.186 alin.(5) Cod penal şi încetat procesul penal privind comiterea infracțiunii prevăzute de art.228 lit. d) Cod penal.

În acest sens, a precizat că reieşind din declarațiile martorilor audiați, acuzatorul de stat a solicitat instanței să aprecieze critic declarațiile acestora şi să le coroboreze cu cele de la urmărirea penală din care era evident faptul că inculpații Talpă ***** şi Talpă Ion, exploatau acea carieră de nisip şi ulterior îl comercializau sau îl oferea gratuit persoanelor interesate, iar pe lângă probele cu martori care au fost cercetate, acuzarea a prezentat un şir de probe concludente şi utile care în coroborare cu declarațiile martorilor şi măsurile speciale de investigații, au confirmat vinovăția în comiterea infracțiunilor prevăzute de art.228 lit. d) şi 186 alin.(5) Cod penal.

Astfel, a susținut acuzarea că potrivit raportului nr. 09-22-042 din 18.08.2017, cu privire la rezultatele controlului în limitele *****, r-nul Nisporeni, s-a stabilit, existența unei excavații miniere din care recent s-au efectuat lucrări de extragere a sedimentelor de nisip, în lipsa dreptului de folosință asupra subsolului, în lipsa actului de confirmare a perimetrului minier, în lipsa proiectului tehnic de lucru aprobat şi în lipsa licențe pentru genul respectiv de activitate. În rezultatul prelucrării rezultatelor din teren cu ajutorul stației GPS „Trimble R6 nr. 5203481556, s-a stabilit că suprafața totală afectată de lucrări miniere ilicite recente constituie 12 400 m2 ; suprafața pe care s-a constatat prezența abatajului de nisip, care a fost extras recent constituie 1 590 m2, grosimea medie a stratului util constituie 3 metri, respectiv, volumul de nisip extras ilicit constituie 4 770 m3, iar prejudiciului cauzat mediului în rezultatul extragerii nelegitime a substanțelor minerale utile, conform situației la 15.08.2017, este în sumă de 1 031 272 lei, anume acest prejudiciu cauzat mediului în mărime de 1 031 272 lei, reprezintă latura obiectivă a infracțiunii prevăzute de art.228 lit. d) Cod penal, fiind calificat drept „urmări grave”, or, prin recunoașterea inculpaților Talpă ***** şi Talpă Ion, vinovați de comiterea contravenției prevăzute de art.119 alin.(1) Cod contravențional în baza probelor prezentate de acuzatorul de stat, instanța nu a sesizat că, prejudiciul cauzat mediului, demonstrat de acuzator, face diferența dintre calificarea acțiunilor inculpaților în baza legii penale şi nu în cea contravențională.

Norma prevăzută la art.119 alin.(1) Cod contravențional, încriminează modalitatea de protecție şi folosire a subsolului, fără a fi invocate consecințe, iar norma prevăzută la art.228 Cod penal, se aplică în cazul încălcării normei contravenționale enunțate, dacă au survenit consecințele statuate cum ar fi prăbușirile sau alunecările de proporții ale terenului; poluarea apelor subterane, creând pericol pentru sănătatea populației; decesul persoanei din imprudență şi alte urmări grave, admițând faptul că nu au fost constatate urmările prejudiciabile, iar instanța a considerat că acțiunile inculpaților întrunesc elementele componenței de contravenție prevăzute de art.119 Cod contravențional. Nu-i clar, care a fost motivul pentru care instanța nu a admis mărimea prejudiciului cauzat mediului, invocat în actul de acuzare, în mărime de 554 272 lei, la baza recunoașterii vinei pentru contravenție, fiind puse aceleași probe ale acuzării.

Prin raportul nr.09-22-042 din 18.08.2017, cu privire la rezultatele controlului în limitele *****, r-nul Nisporeni, s-a stabilit existența unei excavații miniere din care recent s-au efectuat lucrări de extragere a sedimentelor de nisip, în lipsa dreptului de folosință asupra subsolului, în lipsa actului de confirmare a perimetrului minier, în lipsa proiectului tehnic de lucru aprobat şi în lipsa licenței pentru genul respectiv de activitate.

În rezultatul prelucrării rezultatelor din teren cu ajutorul stației GPS „Trimble R6 nr.5203481556, s-a stabilit: suprafața totală afectată de lucrări miniere ilicite constituie 12 400 m2; suprafața pe care s-a constatat prezența abatajului de nisip, care a fost extras recent constituie 1 590 m2, grosimea medie a stratului util constituie 3 metri, respectiv, volumul de nisip estras ilicit constituie 4 770 m3. Conform aceluiași raport s-a stabilit că, în rezultatul extragerii ilicite de substanțe minerale utile (nisip) din excavația minieră din teritoriul administrativ al *****, r-nul Nisporeni, conform situației la data de 15.08.2017, prejudiciul este în sumă de 1 031 272 lei, format din prejudiciu efectiv al mediului în mărime de 554 272 lei şi prejudiciul cauzat bugetului de stat prin vânzarea substanțelor minerale utile nisip în cantitate de 4 770 m3, la preț de 477 000 lei.

De asemenea, prin declarațiile martorilor a fost posibilă coroborarea celorlalte probe ale acuzării şi anume a cercetării la fața locului, a raportului de expertiză nr.09-21-034 din 18.08.2017, efectuat de Agenția pentru Geologie şi Resurse Minerale, a măsurilor speciale de investigații şi anume interceptarea convorbirilor telefonice ale inculpaților, din care se constată că aceştia erau implicați activ în procesul de excavație şi transportare a nisipului din cariera satului Mileşti, raionul Nisporeni, fiind telefonați zilnic în perioada interceptărilor (22.06.2018 - 20.11.2018), de persoane terțe, care au solicitat să le fie transportat nisip şi în majoritatea cazurilor aceştia acceptau. La fel, în urma MSI - urmărirea vizuală şi documentarea cu ajutorul mijloacelor tehnice, s-a stabilit că, inculpații Talpă ***** şi Talpă Ion au fost surprinși sustrăgând ilegal nisip din cariera satului Mileşti, uneori chiar şi noaptea, fapt care denotă că inculpații conştientizau caracterul ilegal al acțiunilor lor şi pentru a nu fi observați ziua de alte persoane sustrăgeau nisipul noapte, pe care ulterior îl transportau persoanelor interesate cu transportul personal care a fost ridicat în cadrul percheziției de la inculpatul Talpă *****, or, în viziunea instanței, martorii urmau a depune declarații fixe referitoare la cantitatea, calitatea, prețul unui kg de nisip, pentru a putea stabili prejudiciul.

Contrar prevederilor art.101 alin.(3) Cod de procedură penală, care prevede că „nici o probă nu are o valoare dinainte stabilită pentru organul de urmărire penală sau instanța de judecată”, instanța de judecată a pus la îndoială Raportul de evaluare nr.09-21-034 din 18.08.2017 a Agenției pentru geologie şi resurse minerale şi a apreciat ca fiind cu putere probatorie mai mare raportul de expertiză extrajudiciară nr.067 din 23.02.2018, efectuat de Institutul de Cercetări Ştiințifice în Construcții „ÎNCERCOM” ÎS, potrivit căruia nisipul ridicat

din cariera ***** conține praf cu componente de pulbere de argilă, iar costul 1 m3 de acest nisip variază de la 10 până la 15 lei (f.d.72-88, vol. III), menționând că „în astfel de circumstanțe, mijlocul de probă prezentat de către apărător, în apărarea inculpaților este de natură să trezească dubii rezonabile cu privire la mărimea prejudiciului imputat”.

De asemenea, instanța de judecată a apreciat aceleași probele administrate de procuror la faza urmăririi penale şi cercetate în ședințele de judecată în mod diferit. Astfel, pentru a se expune asupra capătului de acuzare prin care inculpații Talpă ***** şi Talpă Ion erau învinuiți de art.228 lit. d) Cod penal, instanța a reținut că, declarațiile martorilor sunt pertinente, concludente şi utile şi ele coroborează cu celelalte probe scrise acumulate de organul de urmărire penală, statuând că totuși aceste probe denotă nu comiterea infracțiunii prevăzute de art.228 lit. d) Cod penal, dar comiterea contravenției prevăzute de art.119 alin.(1) Cod contravențional, în baza căruia i-a şi recunoscut vinovați încetând procesul contravențional, deoarece a expirat termenul de prescripție. Ulterior, pentru a se expune asupra capătului de acuzare prin care inculpații Talpă ***** şi Talpă Ion sunt învinuiți pe art.186 alin.(5) Cod penal, instanța conchide că, martorii audiați în cadrul cercetării judecătorești, nu au furnizat suficientă informație precum că - anume inculpații Talpă ***** şi Talpă Ion, au sustras nisip din cariera *****, r-nul Nisporeni, iar raportul de evaluare a Agenției pentru geologie şi resurse minerale nr.09-21-034 din 18.08.2017, nu denotă că, anume inculpații Talpă ***** şi Talpă Ion au extras cantitatea de 4 770 m3 de nisip, din cariera *****, raionul Nisporeni, ignorând formularea concluziei din raportul dat, în care era indicat că „suprafața pe care s-a constatat prezența abatajului de nisip, care a fost extras recent constituie 1 590 m2, grosimea medie a stratului util constituie 3 metri, respectiv, volumul de nisip extras ilicit constituie 4 770 m3”.

Acțiunea civilă înaintată de Ministerul Agriculturii Dezvoltării Regionale şi Mediului, în sumă de 1 031 272 lei, a fost respinsă neîntemeiat, de vreme ce, instanța a stabilit vinovăția inculpaților în comiterea contravenției prevăzute de art.119 alin.(1) Cod contravențional şi art.263 alin.(4) Cod contravențional, stabilind vinovăția acestora în baza probelor care au stat la baza învinuirii, care sunt pertinente, concludente şi utile pentru stabilirea vinovăției.

De asemenea, nefiind de acord cu soluția primei instanțe reprezentantul părții vătămate și civile a Ministerului Mediului, Gîtlan Victor, a contestat sentința cu apel, solicitând casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Talpă ***** și Talpă Ion să fie recunoscuți vinovați și condamnați în baza art.art.186 alin.(5), 228 lit. d), 241 alin.(2) lit. b), f) Cod penal, cu admiterea integrală a acțiunii civile înaintate de Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului privind încasarea, în mod solidar, de la Talpă ***** și Talpă Ion a prejudiciului adus mediului în valoare de 1 031 272 lei.

În motivarea apelului a invocat că, acțiunile inculpaților au fost săvârșite contrar prevederilor Codului Subsolului, Codului Funciar, Legii nr.451/2001 privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător, folosind neautorizat subsolul în lipsa documentației de evaluare şi aprobare a rezervelor de substanțe minerale utile, a contractului de atribuire în folosință a subsolului, a perimetrului minier, a licenței pentru efectuarea extragerilor de substanțe minerale utile, în rezultatul acțiunilor săvârșite cu intenție, inculpații au adus un prejudiciu mediului în mărime de 1 031 272 lei, fapt constatat prin procesul-verbal al Agenției pentru Geologie şi Resurse Minerale de cercetare la fața locului din 15.08.2017, raportul Agenției pentru Geologie şi Resurse Minerale nr.09-22-042 din 18.08.2017, cu privire la rezultatele controlului în limitele *****, r-nul Nisporeni, raportul Agenției pentru Geologie şi Resurse Minerale nr.09-21-034 din 18.08.2017, cu privire la evaluarea prejudiciului cauzat mediului în

rezultatul extragerii nelegitime a substanțelor minerale utile, calculat conform Instrucțiunii nr.385 din 08.08.2004 privind evaluarea prejudiciului cauzat mediului în rezultatul nerespectării legislației privind subsolul (Publicată în MO RM nr.189 din 22.10.2004, nr.385).

Raportând acțiunile inculpaților la componența de infracțiune de la art.228 lit. d) Cod penal, se apreciază că, obiectul infracțiunii îl constituie mediul şi resursele lui naturale, iar obiectul material îl constituie subsolul. Latura obiectivă a acestei infracțiuni s-a realizat prin încălcarea cerințelor de protecție a zăcămintelor minerale sau a altor resurse ale subsolului, prin acțiunea de extragere a nisipului în volum de 4 770 m3 de pe terenurile cu destinație agricolă care se aflau în posesia şi folosința inculpaților, în lipsa documentației de evaluare şi aprobare a rezervelor de substanțe minerale utile, a contractului de atribuire în folosință a subsolului, a perimetrului minier, a licenței pentru efectuarea extragerilor de substanțe minerale utile, acțiuni care contravin art.art.13, 14, 16 și 18 Codului subsolului, art.71 Codului funciar.

A menționat că, componența materială a infracțiunii de încălcare a cerințelor de protecție a subsolului, s-a consumat prin survenirea consecinței de „alte urmări grave" care constă în cauzarea de daune mediului în mărime de 1 031 272 lei.

Latura subiectivă exprimată prin intenție a fost probată prin măsurile speciale de investigație: interceptarea şi înregistrarea convorbirilor telefonice ale lui Talpă ***** şi Talpă Ion şi declarațiile martorilor în ședința de judecată

Astfel, faptul că, întru motivarea deciziei de încetare a procesului penal pentru săvârșirea infracțiunii de la art.186 alin.(5) Cod penal, instanța de fond a apreciat eronat că, obiectul material al acestei infracțiuni sunt bunurile mobile „create prin munca omului", or, nisipul extras de către inculpați în volum de 4 770 m3, de asemenea este un bun mobil care poate constitui obiect material al infracțiunii de furt. De asemenea, instanța de fond a apreciat că, raportul Agenției pentru Geologie şi Resurse Minerale nr.09-21-034 din 18.08.2017 cu privire la evaluarea prejudiciului cauzat mediului în rezultatul extragerii nelegitime a substanțelor minerale utile, calculat conform Instrucțiunii nr.385 din 08.08.2004 privind evaluarea prejudiciului cauzat mediului în rezultatul nerespectării legislației privind subsolul, nu constituie o probă concludentă şi certă, care confirmă existența prejudiciului material, apreciind că nu există o legătură de cauzalitate între acțiunile de excavație a subsolului şi urmările prejudiciabile, or, prin procesul-verbal al Agenției pentru Geologie şi Resurse Minerale de cercetare la faţa locului din 15.08.2017 (f.d.15, vol. II), raportul Agenției pentru Geologie şi Resurse Minerale nr.09-22-042 din 18.08.2017, cu privire la rezultatele controlului în limitele *****, r-nul Nisporeni (f.d.16, vol. II), raportul Agenției pentru Geologie şi Resurse Minerale nr.09-21-034 din 18.08.2017 (f.d.17, vol. II), cu privire la evaluarea prejudiciului cauzat mediului în rezultatul extragerii nelegitime a substanțelor minerale utile, calculat conform Instrucțiunii nr.385 din 08.08.2004 privind evaluarea prejudiciului cauzat mediului în rezultatul nerespectării legislației privind subsolul, s-a stabilit cu certitudine că, Talpă ***** şi Talpă Ion au sustras bunurile mobile - substanța minerală utilă nisip în volum de 4 770 m3, proprietate publică a statutului, în lipsa documentației de evaluare şi aprobare a rezervelor de substanțe minerale utile, a contractului de atribuire în folosință a subsolului, a perimetrului minier, a licenței pentru efectuarea extragerilor de substanțe minerale utile, cauzând un prejudiciu în mărime de 1 031 272 lei.

Reieșind din declarațiile martorilor Stamate Ecaterina, Doroftei Eugeniu, Parfeni Gheorghi, au fost confirmate ansamblul de activități sistematice ale inculpaților, care folosind mijloacele tehnice din proprietate, extrăgeau ilegal nisipul din extravilanul *****, r-nul Nisporeni, pe care ulterior îl comercializau, obținând profit, cu asigurarea inclusiv, a prestării serviciului de transport la destinație a nisipului. Toate aceste activități erau realizate fără

înregistrarea la organele corespunzătoare şi fără deținerea licenței pentru extracția substanțelor minerale, or, nu a fost prezentată vreo probă, care ar demonstra contrariul, iar, instanța de fond nu a ținut cont de proba administrată, raportul Agenției pentru Geologie şi Resurse Minerale nr. 09-22-042 din 18.08.2017, cu privire la rezultatele controlului în limitele ***** r-nul Nisporeni, care a stabilit că volumul de nisip extras ilicit constituia 4 770 m 3.

De asemenea, în opinia părții vătămate, prima instanță eronat a interpretat prevederile art.219 alin.(1)-(4), art.220 alin.(1), (2), art.225 alin.(1), (3) Cod de procedură penală, or, stabilind vina inculpaților în comiterea contravenției prevăzute de art.119 alin.(1) Cod contravențional şi art.263 alin.(4) Cod contravențional, prima instanță urma să admită acțiunea civilă înaintată.

Acte de procedură:

Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel ***** din 11 februarie 2022, au fost admise apelurile declarate, casată total sentința, inclusiv din oficiu în baza art.409 alin.(2) Cod de procedură penală, cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care:

Talpă ***** şi Talpă Ion au fost achitați de sub învinuirea înaintată în baza art.art.186 alin.(5), 228 lit. d) Cod penal, în temeiul art.390 alin.(1) pct. 2) Cod de procedură penală, pe motivul că faptele nu au fost săvârșite de inculpați.

A fost respinsă, ca nefondată acțiunea civilă a Ministerului Mediului (în urma reorganizării Ministerului Agriculturii Dezvoltării Regionale și Mediului) al Republicii Moldova împotriva inculpaților Talpă ***** și Talpă Ion privind încasarea prejudiciului material cauzat prin infracțiune.

A fost ridicat sechestrul aplicat asupra bunurilor ce aparțin inculpaților.

A fost soluționată soarta corpurilor delicte.

Ne fiind de acord cu soluția instanței de apel, procurorul a declarat cerere de recurs împotriva deciziei instanței de apel, în temeiul art.427 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală, solicitând casarea acesteia, cu dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel.

În argumentarea recursului se argumentează că, instanța de apel nu a răspuns motivat la fiecare argument invocat în cererile de apel, or, atât acuzarea, precum și partea vătămată au criticat apeluri modalitatea în care prima instanță a apreciat probele administrate, însă instanța de apel nu s-a expus asupra acestor aspecte.

În continuare, recurentul afirmă că, la baza deciziei de achitare, instanța de apel a pus doar declarațiile de autoapărare ale inculpaților, interpretând greșit probele pe care le-a prezentat acuzarea în sprijinul învinuirii lui Talpă Ion și Talpă ***** pe art.art.186 alin.(5), 228 lit. d) Cod penal.

În aceeași ordine de idei, poate fi reținute ca obiective şi puse la baza unei decizii echitabile probele prezentate de către partea apărării și anume - raportul de expertiză extrajudiciară nr.067 din 23 februarie 2018, întocmit de către Institutul de Cercetări Științifice în Construcții „INICERCOM" și răspunsul Ministerului Agriculturii Dezvoltării Regionale și mediului nr.18-07/802 din 26 februarie 2019, or, în condițiile în care din conținutul răspunsului Ministerului Agriculturii Dezvoltării Regionale și mediului nr.18-07/802 din 26 februarie 2019, instanța de apel a înțeles că în perimetrul și limitele hotarelor satului Milești raionul Nisporeni nu există substanțe minerale utile - zăcăminte de nisip și instanța de apel urma să constate lipsa cel puțin a faptului infracțiunii prevăzute de art.228 lit. d) Cod penal.

Mai mult, instanța de apel nu și-a motivat aprecierea critică a probelor acuzării și s-a limitat la o expunere succintă și pur teoretică a semnelor subiective și obiective ale

componențelor de infracțiune prevăzute de art.art.186 alin.(5), 228 lit. d) Cod penal, fără a examina corespunderea între semne și acțiunile inculpatului.

A elucidat conținutul probelor acuzării și a punctat că, instanța de apel nu a efectuat o analiză amplă a acestora, ce ar fi conformă cu regulile de apreciere a probelor, prevăzute de art.101 Cod de procedură penală. De asemenea, susține că instanța de apel urma să aprecieze critic declarațiile inculpaților, or acestea nu coroborează cu probe din dosar prezentate de acuzare în sprijinul învinuirii.

Omisiunea de a se expune motivat asupra argumentului invocat în cererea de apel cu privire la modalitatea de apreciere a probelor, echivalează cu nerezolvarea fondului apelului.

În continuare, reprezentantul părții vătămate și civile a Ministerului Mediului, Gîtlan Victor, în temeiul art.427 alin.(1) pct. 12) Cod de procedură penală, de asemenea a contestat decizia instanței de apel cu recurs ordinar, solicitând casarea acesteia, cu dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel, invocând argumente similare cu cele indicate în apel (pct.3.1. din prezenta decizie), invocând suplimentar că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, faptei i s-a dat o încadrare juridică greșită.

Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 14 martie 2023, sau admis recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de circumscripție *****, Popov Oleg și de către reprezentantul părții vătămate și civile a Ministerului Mediului, Gîtlan Victor, fiind casată total decizia Colegiului penal al Curții de Apel ***** din 11 februarie 2022, în cauza penală în privința lui Talpă ***** ***** și Talpă Ion *****, și dispusă rejudecarea cauzei de către aceiași instanță de apel, într-un alt complet de judecată.

Pentru a decide astfel, instanța de recurs ordinar a reținut că, instanța de apel a motivat insuficient hotărârea adoptată şi a dat o apreciere greșită probelor administrate pe caz, or aprecierea probelor este unul din cele mai importante momente ale procesului penal, deoarece întregul volum de muncă depusă de către organele de urmărire penală, de instanțele judecătorești, cât și de părțile din proces, se finalizează prin soluția ce va fi dată în urma acestei activități.

Argumentele părților:

În fața instanței de apel procurorul Inga Pascari a pledat pentru admiterea apelului depus de către acuzator cu casarea totală a soluției primei instanțe, rejudecarea cauzei cu adoptarea unei nou hotărâri potrivit modului primei instanțe, prin care să le fie recunoscută vinovăția în comiterea infracțiunilor prevăzute de art. art. 186 alin. (5); 228 lit. d) Cod penal, or datorită acțiunilor comise de către inculpații Talpă ***** și Talpă Ion sau cauzat mediului prejudiciu material în sumă de 1 331 272 lei, fiind astfel necesar de a fi recuperat.

În susținerea condamnării inculpaților Talpă ***** și Talpă Ion în comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 186 alin. (5) și art. 228 lit. b) Cod penal, acuzatorul de stat a supus cercetării judecătorești următoarele probe:

Volumul. I:

- ordonanță privind începerea urmăririi penale din 23.03.2017, (*f.d.1*);
- ordonanță privind începerea urmăririi penale din 11.05.2017, (*f.d.2*);
- ordonanță din 16.11.2017, privind conexarea cauzelor penale (*f.d.5);*

-procesul-verbal din 18.08.2017, de consemnare a măsurii speciale de investigație - interceptarea şi înregistrarea convorbirilor telefonice ale lui Talpă *****, utilizator al cartelei SIM cu nr. *****, prin care s-a constatat că, în perioada 22.06.2017 - 21.07.2017 ultimul a purtat

discuții telefonice cu persoane și anume abonații *****, care au solicitat să le fie transportat nisip, iar în majoritatea cazurilor Talpă ***** a fost de acord, (*f.d. 79-86*);

-procesul-verbal din 18.08.2017, de consemnare a măsurii speciale de investigație - interceptarea şi înregistrarea convorbirilor telefonice ale lui Talpă Ion, utilizator al cartelei SIM cu nr. *****, prin care s-a constatat că, în perioada 22.06.2017 - 21.07.2017 ultimul a purtat discuții telefonice cu persoane și anume abonații 0*****, care au solicitat să le fie transportat nisip, iar în majoritatea cazurilor Talpă Ion a fost de acord; (*f.d. 87-92*);

-procesul-verbal din 10.10.2017 de consemnare a măsurii speciale de investigaţie - interceptarea şi înregistrarea convorbirilor telefonice ale lui Talpă *****, utilizator al cartelei SIM cu nr. *****, prin care s-a constatat că, în perioada 22.07.2017 - 21.08.2017 ultimul a purtat discuții telefonice cu persoane - abonații *****, care au solicitat să le fie transportat nisip, iar în majoritatea cazurilor învinuitul Talpă ***** a fost de acord, (*f.d. 93-98*);

-procesul-verbal din 10.10.2017 de consemnare a măsurii speciale de investigaţie - interceptarea şi înregistrarea convorbirilor telefonice ale lui Talpă Ion, utilizator al cartelei SIM cu nr. *****, prin care s-a constatat că, în perioada 22.07.2017 - 21.08.2017 ultimul a purtat discuții telefonice cu persoane abonații 0*****, care au solicitat să le fie transportat nisip, iar în majoritatea cazurilor Talpă Ion a fost de acord, (*f.d. 99-107*);

-procesul-verbal din 01.11.2017 de consemnare a măsurii speciale de investigaţie - interceptarea şi înregistrarea convorbirilor telefonice ale lui Talpă *****, utilizator al cartelei SIM cu nr.*****, prin care s-a constatat că, în perioada 22.08.2017 - 21.09.2017 ultimul a purtat discuții telefonice cu persoane abonații *****, care au solicitat să le fie transportat nisip, iar în majoritatea cazurilor Talpă ***** a fost de acord, (*f.d. 108-119*);

-procesul-verbal din 01.11.2017 de consemnare a măsurii speciale de investigație - interceptarea şi înregistrarea convorbirilor telefonice ale lui Talpă Ion, utilizator al cartelei SIM cu nr. *****, prin care s-a constatat că, în perioada 22.08.2017 - 21.09.2017 ultimul a purtat discuții telefonice cu mai multe persoane, fiind contactat de abonații *****, care au solicitat să le fie transportat nisip, iar în majoritatea cazurilor Talpă Ion a fost de acord, (*f.d. 120-135*);

-procesul-verbal din 28.12.2017 de consemnare a măsurii speciale de investigație - interceptarea şi înregistrarea convorbirilor telefonice ale lui Talpă *****, utilizator al cartelei SIM cu nr. *****, prin care s-a constatat că în perioada 21.10.2017 - 20.11.2017 ultimul a purtat discuții telefonice cu mai multe persoane, fiind contactat de abonații *****, care au solicitat să le fie transportat nisip, iar Talpă ***** le comunica la toți că nu se mai ocupă cu transportarea nisipului, (*f.d. 136-139*);

-procesul-verbal din 28.12.2017 de consemnare a măsurii speciale de investigație - interceptarea şi înregistrarea convorbirilor telefonice ale lui Talpă Ion, utilizator al cartelei SIM cu nr. *****, prin care s-a constatat că, în perioada 21.10.2017 - 20.11.2017 ultimul a purtat discuții telefonice cu o persoană, fiind contactat de abonatul *****, care s-a interesat de faptul dacă Ion Talpă mai aduce nisip, iar acesta ia răspuns negativ, (*f.d. 140-141*);

-procesul-verbal din 28.12.2017 de consemnare a măsurii speciale de investigație - interceptarea şi înregistrarea convorbirilor telefonice ale lui Talpă *****, utilizator al cartelei SIM cu nr. *****, prin care s-a constatat că, în perioada 21.09.2017 - 21.10.2017 ultimul a purtat discuții telefonice cu abonații *****, care s-a interesat de faptul dacă mai aduce nisip, (*f.d. 142-145*);

-procesul-verbal din 28.12.2017 de consemnare a măsurii speciale de investigație - interceptarea şi înregistrarea convorbirilor telefonice ale lui Talpă Ion, utilizator al cartelei SIM

cu nr. *****, prin care s-a constatat că, în perioada 21.09.2017 - 20.10.2017 ultimul a purtat discuții telefonice cu mai multe persoane, fiind contactat de abonații *****, *****, care au solicitat să le fie transportat nisip, iar în majoritatea cazurilor Talpă Ion a fost de acord, (*f.d. 146-150*);

-procesul-verbal din 28.12.2017 de consemnare a măsurii speciale de investigație - interceptarea şi înregistrarea convorbirilor telefonice ale lui Talpă Irina, utilizatoare a cartelei SIM cu nr. *****, care este soția inculpatului Talpă Ion și care a discutat cu mama ei la telefon, în perioada 09.09.2017 - 09.10.2017, a fost telefonată de o persoană de pe numărul de telefon *****, care s-a interesat dacă soţul ei aduce nisip şi ea a răspuns afirmativ, preluând convorbirea chiar Talpă Ion, care i-a comunicat că preţul unei maşini de nisip este de 2000 lei, (*f.d. 173-176*);

-procesul-verbal din 01.11.2017 de consemnare a măsurii speciale de investigație - urmărirea vizuală, cu documentarea cu ajutorul mijloacelor tehnice, s-a stabilit că, în perioada 15.06.2017 - 14.07.2017, a fost documentată extragerea zăcămintelor de nisip de către Talpă Ion ***** şi încă o persoană, cu utilizarea tehnicii speciale: excavator cu n/î *****, autocamion cu n/î *****, autocamion cu n/î *****; (*f.d. 232-233*);

-procesul-verbal din 01.11.2017 de consemnare a măsurii speciale de investigație - urmărirea vizuală, cu documentarea cu ajutorul mijloacelor tehnice, s-a stabilit că în perioada 14.07.2017 - 13.08.2017*,* a fost documentată extragerea ilicită a zăcămintelor de nisip de către Talpă Ion ***** şi încă o persoană, cu utilizarea tehnicii speciale: excavator cu n/î *****, autocamion cu n/î *****, autocamion cu n/î ***** si autocamion de model Gaz 66, fără număr de înmatriculare, *(f.d. 234-235)*

-procesul-verbal din 01.11.2017, de consemnare a măsurii speciale de investigație - urmărirea vizuală, cu documentarea cu ajutorul mijloacelor tehnice, prin care s-a stabilit că în perioada 14.08.2017 – 13.09.2017, a fost documentată extragerea ilicită a zăcămintelor de nisip de către Talpă Ion ***** cu utilizarea tehnicii speciale: excavator cu n/î *****, autocamion cu n/î *****, cu ulterioara transportare în s. *****, r-ul Nisporeni, (*f.d. 236-237*);

-procesul-verbal din 01.11.2017, de consemnare a măsurii speciale de investigație - documentarea cu ajutorul mijloacelor tehnice, prin care s-a stabilit că în perioada 12.07.2017 - 13.08.2017, a fost documentată extragerea ilicită a zăcămintelor de nisip de către Talpă Ion ***** cu utilizarea tehnicii speciale: excavator cu n/î *****, autocamion cu n/î *****, pe timp de noapte, (*f.d. 238-239*);

-procesul-verbal din 01.11.2017 de consemnare a măsurii speciale de investigație - documentarea cu ajutorul mijloacelor tehnice, prin care s-a stabilit că în perioada 05.06.2017 - 14.07.2017, a fost documentată extragerea ilicită a zăcămintelor de nisip de către Talpă Ion ***** şi Talpă *****, cu utilizarea tehnicii speciale: excavator cu n/î *****, autocamion cu n/î *****, autocamion cu n/î *****, (*f.d. 240-241*)

-procesul-verbal din 01.11.2017 de consemnare a măsurii speciale de investigație - documentarea cu ajutorul mijloacelor tehnice, prin care s-a stabilit că, în perioada 14.07.2017 - 13.08.2017, a fost documentată extragerea ilicită a zăcămintelor de nisip de către Talpă Ion şi Talpă *****, cu utilizarea tehnicii speciale: excavator cu n/î *****, autocamion cu n/î *****, autocamion cu n/î ***** şi autocamion de model Gaz 66, fără număr de înmatriculare; (*f.d. 242-243*);

Volumul. II:

- procesul-verbal de cercetare la faţa locului din 04.08.2017 cu planșă fotografică, prin care s-a stabilit că, în *****, r-ul Nisporeni, în partea de est a satului este exploatată o carieră neautorizată de nisip, (*f.d. 1-10*);

-procesul-verbal de cercetare la faţa locului din 15.08.2017, efectuat de inspectorul din cadrul Agenţiei pentru Geologie şi Resurse Minerale, Tonu Mihail, prin care s-a stabilit că, în limitele *****, r-ul Nisporeni, se află o excavaţie mineră, unde s-au efectuat lucrări de folosire neautorizată a subsolului cu extragere ilicită a substanţelor minerale utile (nisip). Cu ajutorul staţiei GPS „Trimble R6 nr.5203481556, s-au stabilit coordonatele geografice ale suprafeţei afectate de lucrări miniere recente, (*f.d. 15*);

-procesul-verbal al percheziţiei din 28.11.2017, efectuată la domiciliul lui Talpă ***** din *****, r-ul Nisporeni, prin care au fost depistate mijloace băneşti în sumă de 30 000 lei în bancnote cu nominalul de 200 lei, fiecare; un carnet de culoare galbenă cu înscrisuri în el; un bon de primire şi un pacheţel de polietilenă, în care se afla un lanţ de culoare galbenă, asemănătoare cu aurul, înscrisuri de ciornă şi acte de înmatriculare a automobilelor. În garajul de lângă casa de locuit cu nr. cadastral *****, s-a depistat un autocamion de model „Kamaz" cu n/î ***** şi un excavator de model „IMZ-6" cu n/î *****, (*f.d. 57-64*);

-procesul-verbal al percheziției din 28.11.2017, efectuată la domiciliul lui Talpă Ion ***** din or. *****, str. ***** 18, prin care au fost depistate mijloace bănești în sumă de 8 000 lei în bancnote cu nominalul de 200 lei fiecare și un notebook de model „Asus",(*f.d. 99-100*);

-procesul-verbal de examinare a obiectului din 26.12.2017, (*f.d. 190-194*);

-proces-verbal de audiere a martorului *****din 05.12.2017, (*f.d.195*);

-proces-verbal de audiere a martorului ***** din 05.12.2017, (*f.d.196-197*);

-proces-verbal de audiere a martorului ***** din 05.12.2017, (*f.d.198-199*);

-proces-verbal de audiere a martorului ***** din 12.12.2017, (*f.d.200-201)*

- proces-verbal de audiere a martorului ***** din 20.12.2017; (*f.d.202*);

- proces-verbal de audiere a martorului ***** din 20.12.2017; (*f.d.203*);

- proces-verbal de audiere a martorului *****din 20.12.2017, (f.d.204-205);

- proces-verbal de audiere a martorului *****din 12.01.2018, (f.d.206-207);

- proces-verbal de audiere a învinuitului Talpă ***** ***** din 15.02.2018; (f.d.211-212);

- proces-verbal de audiere a învinuitului Talpă Ion ***** din 15.02.2018. (f.d.216-217).

Volumul. IV:

- ordonanță de modificare a acuzării a inculpatului Talpă ***** din 09.12.2019, fiindu-i încriminate comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 186 alin. (5) și art. 228 lit. d) Cod penal, (f.d.88-89);

- ordonanță de modificare a acuzării a inculpatului Talpă Ion din 09.12.2019, fiindu-i încriminate comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 186 alin. (5) și art. 228 lit. d) Cod penal, (f.d.91-92);

- ***declarațiile martorului ***** din 30.07.2019***, care a comunicat că, este locuitor al *****, r-nul Nisporeni. Despre cariera de nisip din localitate cunoaște de când era copil. Menționează că, permanent accesul a fost liber la respectiva carieră și oricine dorea venea și lua nisip de acolo, veneau localnicii chiar și din satele vecine. Afirmă că, pe Talpă Ion nu l-a văzut niciodată luând nisip din carieră, iar pe Talpă ***** l-a văzut aproximativ cu vreo 7-8 ani în urmă. El era acolo cu tractorul, dar mai erau și alte persoane care încărcau nisip cu lopețile. Cunoaște că Talpă ***** deține un excavator, tehnică de model Kamaz și tractor. Susține că, nu l-a văzut niciodată pe Talpă ***** prin sat cu excavatorul cu nisip. Comunică că, din anul 2015 este consilier la Primăria din *****. La ședințele Consiliului local Milești nu s-a discutat despre cariera de nisip din localitate, însă a auzit că cineva din localnici s-au plâns că nu sunt lăsați să ia nisip din carieră, dar o informație oficială în acest sens nu a fost înregistrată*, (f.d.110*);

- ***declarațiile martorului ***** din 30.07.2019,*** care a comunicat că, În perioada anilor 2007 -2015 a fost primar al *****, r-nul Nisporeni. Menționează că, în anul 2009 a încercat să legalizeze cariera de nisip din localitate, însă a primit răspuns de la Ministerul Ecologiei că acest lucru nu este posibil. Mai indică că, au fost cazuri când Primăria avea necesitate de a extrage nisip pentru lucrări ale comunității. Având în vedere că, din localitate doar Talpă ***** avea tehnică necesară, anume dânsul se ocupa cu extragerea nisipului pentru interesele comunității. Afirmă că, în perioada când a fost primar al *****, nu a fost nici o solicitare de legalizare a extragerii nisipului, deși exista o decizie a Cancelariei de stat prin care se menționa că acest lucru nu era legal. Enunță că, pe terenul unde este amplasată cariera, sunt cote de pământ care aparțin lui Talpă *****, deși contractele de cumpărare a respectivelor terenuri nu au fost înregistrate la Primărie. Mai declară că, în perioada în care activa în calitate de primar, au fost câteva apeluri de la cetățenii din sat care susțineau că îi deranjează faptul că prin sat trec mașini încărcate și fac praf, unele apeluri de refereau și la Talpă *****. Punctează că, personal, pe teritoriul carierii nu a văzut amplasată vreo barieră, dar consătenii se plângeau de acest fapt. În cele două mandate de primar, spune că, au fost cazuri când primea dispoziții de la Președintele raionului, pentru a permite extragerea nisipului pentru lucrări necesare în satele raionului. Respectiv, când se adresa după ajutor la locuitorii satului, nimeni nu refuza. Nu cunoaște cantitatea de nisip pe care Talpă ***** a transportat-o și nici nu cunoaște dacă a comercializat nisip.

Pentru serviciile acordate de Talpă, în interesele comunității, ultimul nu primea bani, ci doar uneori i se elibera de la primărie facturi pentru motorină. Această nisipărie datează din 1965, care inițial era ca o groapă cu diametrul de 50m, ulterior s-a extins la vreo 250m. Mereu accesul la ea a fost liber, nu erau impuse careva restricții. Întotdeauna cariera respectivă a fost considerată a satului. Afirmă că, de către angajații SA Drumuri a fost extras nisip care era transportat pe teritoriul satelor Bălănești-Milești. Acest lucru a durat vreo 3 ani. (*f.d.111*);

- ***declarațiile martorului ***** din 30.07.2019***, care a comunicat că se află în relații bune cu familia Talpă, cu Talpă ***** este cumătru. Din anul 2015 este primar al s.Milești. Cunoaște despre faptul că pe teritoriul satului este o groapă de nisip unde se făceau excavări de mult timp și toți care aveau nevoie luau de acolo nisip pentru necesități proprii. Excavări în masă nu a văzut să se facă și nici sesizări de la cetățeni nu a primit. Cunoaște că familia Talpă avea excavator și prestează servicii în funcție de aceasta. Pentru localitate de asemenea s-a luat odată nisip din carieră. Teritoriul pe care se află cariera de nisip, pe o suprafață de 1 hectar aparține primăriei, restul este teren proprietate privată a consătenilor. Nu cunoaște dacă la carieră este instalată vreo barieră de restricționare a accesului. De asemenea, cunoaște că Talpă a fost sancționat cu amendă, dar nu cunoaște motivul. Susține că, în anul 2015 a încercat să legalizeze extragerea de nisip, însă de la Institutul de Geologie a primit răspuns că nisipul nu este calitativ. De când este primar al localității, nu a văzut tehnică grea care să transporte nisip, și tot din această perioadă, SA Drumuri nu mai transportă nisip de acolo. Concretizează că, până în 2015, tehnica de la SA Drumuri excavau nisip din carieră pe care îl depozitau vizavi de școala din localitate, fapt care a durat mai mulți ani. (f.d.112);

- ***declarațiile martorului *****din 03.09.2019***, prin ce a comunicat că, a văzut cum Talpă a transportat nisip, însă nu cunoaște cu siguranță activitatea acestora. Nu a beneficiat niciodată de serviciile lui Talpă ***** sau Talpă Ion. O singură dată a apelat la Talpă ***** și l-a întrebat dacă poate să îi aducă câțiva saci de nisip, însă ultimul a spus că nu se mai ocupă cu asta. (f.d.113)

- ***declarațiile martorului *****din 03.09.2019***, prin ce a comunicat că, Talpă ***** și Talpă Ion niciodată nu i-a transportat nisip. O singură dată a apelat la Talpă ***** și l-a întrebat

dacă poate să îi aducă nisip, însă ultimul a spus că nu se ocupă cu asta. A apelat la serviciile lui deoarece cunoștea că dispune de tehnică necesară. Personal nu a văzut vreo dată să transporte nisip și nici nu a auzit ca aceștia să comercializeze nisip. (f.d.114);

- ***declarațiile martorului *****din 03.09.2019***, prin ce a comunicat că, este locuitoare a satului Milești, iar casa se află la o distanță de aproximativ 500 m de lângă carieră. Referitor la cariera de nisip, afirmă că aceasta a fost descoperită cu vreo 50 de ani în urmă. Locuind în preajma carierei de nisip, a observat că Talpă transporta cu mașina lemne și nisip pe care le ducea la biserică și la alți consăteni. A auzit vorbe prin sat că Talpă comercializa nisip. Mai menționează că, terenul din apropierea carierii de asemenea l-a procurat familia Talpă. Indică că, mașini mari, în afară de cele ce aparțin familiei Talpă nu a văzut. Susține că toată lumea a cărat nisip de acolo, inclusiv și locuitori din alte sate. Cariera respectivă nu este îngrădită, cineva a instalat doar o barieră, dar la moment nu mai este. Susține că Talpă a vândut la toată lumea nisip, dar concret nu poate comunica cine exact a procurat nisip de la el. Indică că, familia Zestrea, Angheluță și alții aveau nisip la poartă. Susține că la biserica din localitate și la casa de cultură cu siguranță cunoaște că nisip a adus Talpă. (f.d.115);

- ***declarațiile martorului ***** din 03.09.2019***, fiind astfel date citirii de către procuror dat fiind că este decedat, comunicând astfel că, efectuând niște lucrări de reparație, avea nevoie de nisip. Cineva i-a dat un număr de telefon al unei persoane pe nume „Ion", însă contactând cu acesta a înțeles că nisipul nu este calitativ și a renunțat de a procura de la el. Talpă ***** sau Talpă Ion nu i-a adus niciodată nisip. (f.d.116);

- ***declarațiile reprezentantului părții vătămate ***** din 09.12.2019***, prin ce a comunicat, că susține în întregime acțiunea civilă. (f.d.119);

Volumul. V:

- declarațiile reprezentantului părții vătămate ***** din 13.07.2020, oferite în cadrul examinării cauzei penale în ordine de apel în cadrul Curții de Apel *****, (f.d.21-22);

- declarațiile martorului *****din 14.09.2020, oferite în cadrul examinării cauzei penale în ordine de apel în cadrul Curții de Apel *****, (f.d.26);

- declarațiile martorului ***** din 14.09.2020, oferite în cadrul examinării cauzei penale în ordine de apel în cadrul Curții de Apel *****, (f.d.27);

- declarațiile martorului *****din 14.09.2020, oferite în cadrul examinării cauzei penale în ordine de apel în cadrul Curții de Apel ***** (f.d.28);

- declarațiile martorului ***** din 18.11.2020, oferite în cadrul examinării cauzei penale în ordine de apel în cadrul Curții de Apel *****, (f.d.37);

- declarațiile martorului *****din 18.11.2020, oferite în cadrul examinării cauzei penale în ordine de apel în cadrul Curții de Apel *****, (f.d.38);

- declarațiile martorului ***** din 18.11.2020, oferite în cadrul examinării cauzei penale în ordine de apel în cadrul Curții de Apel *****, (f.d.39);

- declarațiile martorului ***** din 22.12.2021, oferite în cadrul examinării cauzei penale în ordine de apel în cadrul Curții de Apel *****, (f.d.81);

În fața instanței de apel reprezentantul părții vătămată Lidia Pidpenco a susținut poziția acuzatorului de stat ca fiind una corectă, or prin acțiunile inculpaților au fost cauzate daune serioase mediului.

În fața instanței de apel avocatul Valeriu Harmaniuc a solicitat respingerea apelurilor depuse de către procuror și reprezentantul părții vătămată ca fiind nefondate cu menținerea soluției primei instanței fără modificări.

În fața instanței de apel, inculpații Talpă ** și Talpă Ion*** au susținut poziția avocatului Valeriu Harmaniuc, considerând astfel necesar de a fi menținută sentința primei instanțe fără modificări.

Aprecierea instanței:

Verificând argumentele apelului în raport cu materialele cauzei şi prevederile legii, ținând cont de opiniile participanților la proces, Colegiul a ajuns la concluzia că, apelul declarat de procurorul în Procuratura r-ul Nisporeni, Gheorghe Caragia și de reprezentantul părții vătămate și civile a Ministerului Mediului în urma reorganizării Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului împotriva sentinței Judecătoriei ** din 23 decembrie 2019, se admit, inclusiv din oficiu în baza art.409 alin.(2) Cod de pr. penală, casează total hotărârea contestată, rejudecă cauza cu pronunțarea unei noi soluții, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, după cum urmează:***

Colegiul îşi întemeiază soluţia adoptată în temeiul art. 415 alin.(1) pct.2) Cod de pr.penală, conform căruia, (1) instanţa de apel, judecând cauza în ordine de apel, adoptă una din următoarele decizii: *admite apelul, casând sentinţa total, şi pronunţă o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit, pentru prima instanţă.*

La fel, Colegiul reţine şi dispoziţiile art. 414 alin.(1) Cod de procedură penală, potrivit cărora *instanţa de apel, judecând apelul, verifică legalitatea şi temeinicia hotărârii contestate în baza probelor examinate de prima instanţă, conform materialelor cauzei penale şi oricăror noi probe prezentate instanţei de apel.*

Colegiu penal ține a menționa că, până la expunerea nemijlocită pe marginea cerințelor formulate în cererea de apel, va constata mai întâi de toate eroarea de drept admisă de către instanţa de fond la redactarea verdictului judiciar contestat, or în corespundere cu art. potrivit prevederilor art. 325 alin. (1) Cod de pr.penală, statuează că, *judecarea cauzei în primă instanţă se efectuează numai în privinţa persoanei puse sub învinuire şi numai în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu*.

Astfel, instanța de fond, pronunțând o sentință de încetare a procesului penal cu atragerea la răspundere contravențională pentru comiterea contravențiilor prevăzute de art. 119 alin. (1); art. 263 alin. (4) Cod contravențional, precum și achitare pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (5) Cod penal în privința inculpaților Talpă ***** și Talpa Ion nu a asigurat caracterul ei uniform în coraport cu ordonanțele privind modificarea învinuirii din 09.12.2019 (f.d. 88-89, 91-92, vol.IV).

Or, potrivit ordonanțelor de modificare a învinuirii din 09.12.2019 Talpă ***** și Talpa au fost puși sub învinuire în baza art. 186 alin. (5); art. 228 lit. d) Cod penal, fiind astfel exclusă din învinuire acuzația formulată inculpaților în ordine art. 241 alin.(1) lit. b) și f) Cod penal, pe când prima instanță la soluționarea fondului cauzei totuși în mod eronat a ajuns la concluzia implicării sale și pe acest segment, omițând faptul că deja a fost degrevată de a se expună asupra componenței de infracțiune ce cuprinde *practicarea ilegală a activităţii de întreprinzător.*

Astfel, la caz, Colegul penal reține că, situația descrisă supra este una evidentă or, sentința nu poate fi menținută deoarece ***s-au depășit limitele învinuirii aduse, dat fiind că, prin încetarea procesului penal pe art. 241 alin.(1) lit. b) și f) Cod penal*** a fost depășită acuzația modificată de către organul acuzatorial.

În situația dictată, se impune trecerea în revistă a faptul că, hotărârea trebuie să corespundă atât după formă cât și după conținutul normelor art. 384-397 Cod de pr. penală.

Astfel, constatând admiterea de către instanţa de fond la adoptarea sentinţei în cauză a erorii procesuale expuse mai sus, şi întru înlăturarea ei, Colegiul prin verificarea împrejurărilor

de fapt şi aspectelor de drept ce au importanţă pentru o justă soluţinare a cauzei, prin prezenta decizie se va expune asupra argumentelor formulate de părţi, respectând în acest aspect recomandările CSJ expuse în pct. 14.7 a Hotărârii Plenului nr. 22 din 12.12.2005 Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel ce stipulează, că în corespundere cu art. 414 Cod de pr.penală, *chestiunile de fapt* asupra cărora s-a pronunţat ori trebuia să se pronunţe prima instanţă şi care prin apel se transmit instanţei de apel sânt: dacă fapta reţinută ori numai imputată s-a săvârşit ori nu; dacă fapta a fost comisă de inculpat şi în ce împrejurări s-a comis; în ce constă participaţia, contribuţia materială a fiecărui participant; dacă există circumstanţe atenuante şi agravante; dacă probele corect au fost apreciate; dacă toate în ansamblu au fost apreciate de prima instanţă prin prisma cumulului de probe anexate la dosar în conformitate cu art. 101 Cod de pr.penală.

Chestiunile de drept pe care le poate soluţiona instanţa de apel fiind: dacă fapta întruneşte elementele infracţiunii, dacă infracţiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată şi aplicată just; dac ă normele de drept procesual, penal, administrativ ori civil au fost corect aplicate.

Or, în cazul în care se constata încălcări ale prevederilor legale referitor la aceste norme, hotărârea instanţei de fond urmează a fi desfiinţată cu o nouă rejudecare a cauzei.

Potrivit art. 416 Cod de pr.penală, instanţa de apel, deliberând asupra apelului, dacă este necesar, poate hotărî reluarea cercetării judecătoreşti, aplicarea dispoziţiilor privitoare la repararea pagubei, la măsurile preventive, la cheltuielile judiciare şi *la orice alte chestiuni de care depinde soluţionarea completă a apelului*.

Într-o altă odine de idei Colegiul penal reține că, prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 14 martie 2023, au fost admise recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de circumscripție *****, Popov Oleg și de către reprezentantul părții vătămate și civile a Ministerului Mediului, Gîtlan Victor, casată total decizia Colegiului penal al Curții de Apel ***** din 11 februarie 2022, în cauza penală în privința lui Talpă ***** ***** și Talpă Ion *****, și dispune rejudecarea cauzei de către aceiași instanță de apel, într-un alt complet de judecată.

Sub acest aspect, Colegiul penal, conducându-se de prevederile art.419 Cod de pr. penală, va purcede la examinarea cauzei penale în privința inculpaților Talpa ***** și Talpa Ion în raport cu indicațiile instanței de recurs (*aprecierea probatoriului*) care sunt obligatorii pentru instanța de apel.

Astfel, potrivit art. 53 alin. (1) pct. 1) și 4) Cod de pr.penală, la examinarea cauzei penale în instanţa de judecată, procurorul are următoarele atribuţii: reprezintă învinuirea în numele statului şi prezintă în şedinţa de judecată probele acuzării; modifică încadrarea juridică a infracţiunii săvârşite de inculpat dacă cercetările judiciare confirmă că inculpatul a săvârşit această infracţiune;

Prevederile date sunt reflectate şi în art. 6 (2) CEDO, care obligă printre altele că, îndeplinindu-și funcțiile sale, instanța să nu pornească de la ideia preconceptă că persoana acuzată a comis acțiunea incriminată, obligația de a prezenta dovezi revenind procurorului, și orice dubii fiind în favoarea acuzatului (hot. Barbera, Messegue și Jabardo vs Spania, hot. 06.12.1988).

Tot odată, respectiva soluție se întemeiază pe prevederile art. 1 alin. (2) Cod pr. penală, în corespundere cu care, procesul penal are drept scop protejarea persoanei, societăţii şi statului de infracţiuni, precum şi protejarea persoanei şi societăţii de faptele ilegale ale persoanelor cu funcţii de răspundere în activitatea lor legată de cercetarea infracţiunilor presupuse sau săvârşite,

astfel ca orice persoană care a săvârşit o infracţiune să fie pedepsită potrivit vinovăţiei sale şi nici o persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală şi condamnată; dispoziția alin. (3) statuând, că organele de urmărire penală şi instanţele judecătoreşti în cursul procesului sunt obligate să activeze în aşa mod, încât nici o persoană să nu fie neîntemeiat bănuită, învinuită sau condamnată şi ca nici o persoană să nu fie supusă în mod arbitrar sau fără necesitate măsurilor procesuale de constrângere.

Potrivit art. 6 alin. (1) Cod penal, prevede faptul că, „ *persoana este supusă răspunderii penale şi pedepsei penale numai pentru fapte săvârşite cu vinovăţie*".

În sensul dat, art. 6 par. 2, CEDO garantează prezumția nevinovăției, adică dreptul oricărei persoane acuzate de o infracțiune de a fi prezumată nevinovată până când vinovăția sa va fi legal stabilită, normă preluată la art. 21 din Constituția RM și art. 8 Cod pr. penală, care stabilesc, că orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată, până când vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia s-au respectat toate garanțiile necesare apărării sale, urmând potrivit alin. (3) art. 8 Cod de pr. penală, ca toate dubiile ce nu pot fi înlăturate, să se interpreteze în favoarea bănuitului, învinuitului, inculpatului.

Colegiul penal reiterează că, vinovăția persoanei se stabilește în cadrul unui proces cu respectarea garanțiilor procesuale, deoarece simpla învinuire nu înseamnă şi stabilirea vinovăției. Sarcina probațiunii aparține părții acuzării. Legea procesual-penală stabileşte că răsturnarea prezumției nevinovăției sau concluziile despre vinovăția persoanei despre săvârşirea infracțiunii nu pot fi întemeiate pe presupuneri.

Totodată, Curtea europeană a drepturilor omului, în jurisprudența sa, statuează că, principiul prezumției de nevinovăție impune, între altele, ca, în îndeplinirea funcțiilor lor, membrii completului de judecată să nu pornească de la ideea preconceptă că inculpatul a săvârşit fapta incriminată; sarcina probei revine acuzării şi orice îndoială este în avantajul persoanei acuzate. În plus, acuzarea are obligația de a-i preciza persoanei în cauză ce acuzații i se aduc – pentru a-i oferi ocazia să îşi pregătească şi să îşi prezinte apărarea în mod corespunzător – şi de a oferi probe suficiente pentru a întemeia o declarație de vinovăție (Barberà, Messegué şi Jabardo împotriva Spaniei, pct. 77; Janosevic împotriva Suediei, pct. 97). Prezumția de nevinovăție este încălcată în cazul în care sarcina probei este transferată de la acuzare apărării (Telfner împotriva Austriei, pct. 15).

Potrivit prevederilor art. 99 alin. (2) din Codul de pr. penală, probele administrate se verifică şi se apreciază de către organul de urmărire penală sau instanță, iar conform dispoziția art. 100 alin. (4) al aceluiași articol, toate probele administrate în cauza penală vor fi verificate sub toate aspectele, complet şi obiectiv. Verificarea probelor constă în analiza probelor administrate, coroborarea lor cu alte probe, administrarea de noi probe şi verificarea sursei din care provin probele, în conformitate cu prevederile prezentului cod, prin procedee probatorii respective.

Printre altele, se relevă că, atunci când unor persoane li se reproșează săvârşirea unei fapte penale şi li se aduce o acuzație atât de gravă, aceasta trebuie să fie bazată pe probe pertinente, veridice şi concludente care urmează să dovedească, dincolo de orice îndoială rezonabilă, că fapta există, constituie infracțiune şi a fost comisă de inculpat cu vinovăție şi cu intenție.

În evaluarea materialului probator administrat în cauză, trebuie avut în vedere că o soluție de condamnare se dispune doar atunci când instanța are convingerea, că acuzația a fost dovedită dincolo de orice îndoială rezonabilă. Acest standard joacă un rol vital în cadrul procesului penal şi constituie principalul instrument pentru reducerea riscului comiterii de erori judiciare.

Curtea Constituțională a Republicii Moldova în Hotărârea nr. 18 din 22 mai 2017 a reamintit că referitor la procesul de apreciere a probelor, în jurisprudența Curții Europene s-a conturat standardul „dincolo de orice îndoială rezonabilă" („beyond reasonable doubt"), care presupune că, pentru a putea fi pronunțată o soluție de condamnare, acuzația trebuie dovedită dincolo de orice îndoială rezonabilă.

Reieșind din analiza probelor acuzării, cercetându-le prin prisma rigorilor de drept, Colegiul penal consideră că acestea din urmă nu demonstrează în mod incontestabil vinovăția inculpaților de comiterea infracțiuni prevăzute art. 186 alin. (5) și art. 228 lit. d) Cod penal, iar în contextul dat, Colegiul penal fiind investit cu o nouă examinare a fondului, în executarea unei aprecieri corecte a probatoriului administrat, ținând cont de indicațiile instanței de recurs oferite prin decizia din 14 martie 2023, ajunge în mod legal la concluzia că cele încriminate de către partea acuzatorială celui din urmă nu și-a găsit confirmarea.

Colegiul penal menționează faptul că, prezenta cauză penală atât în instanță de fond cât și în instanța de apel a avut loc în procedură generală, tot odată Colegiul ține a specifica că la soluționarea cauzei în procedura apelului, partea acuzării a solicitat admiterea apelului formulat dat fiind că, soluția primei instanței este nefondată.

De rând cu aceasta, Colegiul penal menționează că, motivarea hotărârii este un proces de analiză și sinteză a actelor și lucrărilor dosarului care nu presupune în mod necesar expunerea tuturor elementelor amănunțit, atât timp cât sunt valorificate toate aspectele relevante din punct de vedere probatoriu și sunt menționate componentele obligatorii ale unei motivări a hotărârii penale, așa cum s-a procedat în prezenta speță.

În ponderea acestui fapt, concluzionând apreciere obiectivă a probatoriului pe caz, ce a servit obiect de cercetare judiciară și cu referire la normele procesual – penale aplicabile speței date, Colegiul penal conchide că acestea nu confirmă vinovăția inculpaților Talpă ***** și Talpă Ion în comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 186 alin. (5) și art. 228 lit. d) Cod penal, fapt pentru ce, va dispune respingerea ca nefondate a cerințelor de condamnare a părții acuzării dat fiind că baza probantă prezentată de acuzator de stat nu confirmă cele solicitate.

Subsecvent, fiind reluată cercetarea judecătorească în scopul înlăturării disensiunilor invocate de către instanța ierarhic superioară expuse în cadrul deciziei Colegiului lărgit a CSJ din 14 martie 2023, la cererea procurorului s-a dispus audierea în instanța de apel Nord a inculpaților Talpa Ion și Talpă ***** care au pledat a fi nevinovați în cele încriminate care însă au refuzat de a oferi careva declarații în acest sens (f.d.74, 73-74, vol.VI);

Fiind audiat martorul ***** în cadrul instanța de apel Nord a menționat că, susține depozițiile depusă în cadrul primei instanței (f.d.111, vol. IV), suplimentar a declarat că, *nu ține minte dacă Talpă ***** a participat la ședințele consiliului fiind că, la ședințe erau mai multe persoane și a trecut mult timp de atunci. Nu cunoaște dacă a comunicat inculpaților că nu au voie să extragă nisip din carieră. SA Drumuri Nisporeni de asemenea transporta nisip din carieră.*

Menționează martorul că pentru extragerea nisipului sunt necesare careva acte, cotele erau cu destinație agricolă iar destinația nu a fost schimbată. Tehnica era amplasată pe teritoriul carierii de nisip. Când era nevoie de nisip primăria se adresa la familia Talpă. (f.d. 57, vol.VI);

Fiind audiat martorul *****în cadrul instanța de apel Nord a menționat că, susține depozițiile expuse în prima instanță (f.d.114, vol.IV), suplimentar a declarat că, *a văzut mașini ce se deplasa de la carieră, însă nu de la cariera din sat. De la consăteni a auzit că familia Talpă extrage nisip dat personal nu a văzut. Alte informații nu cunoaște.*

Susține martorul că, în momentul când avea nevoie de nisip a telefonat familia Talpă să îl ajute fiindcă ei au tractor şi escavator, însă când s-a dus cu căruța la carieră nu era barieră, escavatorul se afla la domiciliu, respectiv a încărcat nisipul în căruță cu lopta. (f.d.58, vol.VI);

Fiind audiat prin intermediul videoconferinței, martorul *****în cadrul instanței de apel Nord a menționat că, susține depozițiile expuse în cadrul instanței de Apel ***** (f.d.38, vol.V), *suplimentar nu a declarat nimic.*

Fiind audiat martorul ***** în cadrul instanței de apel Nord a menționat că, susține depozițiile expuse în cadrul primei instaneți ((f.d.110, vol.IV) precum și cele depuse în cadrul instanței de Apel ***** (f.d.39, vol.V), *suplimentar a declarat faptul că, pe teritoriul carierii nu cunoaşte dacă erau careva bariere, a fost acolo o singură dată. Din câte îşi aminteşte erau discuții precum că, Talpă nu a permis unor persoane să intre pe teritoriul carierii de nisip.(f.d.70, vol.VI);*

Fiind audiat martorul Parfeni Gheroghe în cadrul instanței de apel Nord a menționat că, susține depozițiile expuse în prima instanță (f.d.113, vol.IV), suplimentar a declarat că, *nu stia dacă familia Talpă avea în proprietatea sa escavator, nu a contact cu ei. Familia Talpă nu i-a adus nici o dată nisip, însă a avut nevoie de doar 3 saci şi ei au spus nu se ocupă cu aşa ceva.*

Fiind audiat martorul ***** în cadrul instanței de apel Nord a menționat că, susține depozițiile expuse în prima instanță (f.d.112, vol.IV), *suplimentar a declarat că, nu are ce adăuga.(f.d.72, vol.VI);*

Fiind audiat martorul *****în cadrul instanței de apel Nord a menționat că, susține depozițiile expuse în prima instanță (f.d.115, vol.IV), *suplimentar a declarat că, nu ştie unde familia Talpă ducea nisipul. Nu cunoaşte cui aparţineau maşinile care duceau nisipul. Personal nu i-a adus nisip. Nu a văzut ca inculpații să aducă nisip.(f.d.109, vol.VI);*

Colegiul penal, analizând probele administrate în cadrul cauzei penale respective, cercetându-le sub toate aspectele, verificându-le minuțios, prin prisma pertinenței, concludentei, utilității și veridicității lor, consideră că instanța de fond în mod eronat a ajuns la concluzia adoptată, or, acuzatorul de stat nici în cadrul instanței de apel nu și-a fortificat baza probatorie în susținerea răsturnări verdictului judiciar emis de prima instanță, care apreciate din punct de vedere al coroborării lor să demonstreze faptul comiterii de către inculpații Talpă ***** și Talpa Ion a infracțiunilor prevăzute de art. 186 alin. (5); art. 228 lit. d) Cod penal, din care considerente urmează a fi casată soluția instanței de fond și emiterea unei noi decizii potrivit modului primei instanței ordine de recurs prin prisma temeiul art.390 alin. (1) pct. 3) Cod de procedură penală din motiv că faptele inculpaților nu întrunesc elementele infracțiunii, concluzie bazată pe următoarele circumstanțe ale cauzei şi prevederile legii.

A priori, Colegiul penal statuează că sub aspectul situației de neîntrunire a elementelor infracțiunii se înțeleg acele cazuri când s-a poate reliefa vina persoanei, însă acțiunile acestuia nu întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii respective (*persoana nu este subiect al acestei infracțiuni, lipseşte latura obiectivă sau subiectivă sau legătura cauzală dintre acestea*).

În conformitate cu art. 385 alin. (1) pct. 1) - 4) Cod de procedură penală, la adoptarea sentinţei, instanţa de judecată soluționează chestiunile dacă a avut loc fapta de săvârşirea căreia este învinuit inculpatul, dacă această faptă a fost săvârșită de inculpat, ***dacă fapta întruneşte elementele infracțiunii*** şi de care anume lege penală este prevăzută ea, dacă inculpatul este vinovat de săvârșirea acestei infracțiuni.

În acest sens, Colegiul penal, ținând cont de limitele apelurilor depuse de către acuzarea și reprezentantul părții vătămate și civile a Ministerului Mediului în urma reorganizării Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului se v-a expune nemijlocit asupra

chintesenței întrunirii sau nu a elementele constitutive a infracțiunii încriminate lui Talpă ***** și Talpa Ion privind comiterea infracțiunilor prevăzută de art. 186 alin. (5); art. 228 lit. d) Cod penal.

Or, în cauza de față problema vinovăției este determinată de existența sau inexistența în acțiunile inculpaților Talpă ***** și Talpa Ion a semnelor calificative subsecvente infracțiunilor încriminate prin prisma ordonanțelor de modificare a învinuire din 09.12.2019 (f.d.88-89; 91-92, vol. IV);

Prin „*încadrarea juridică*" a acțiunilor inculpatului se are în vedere determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite și semnele componenței infracțiunii prevăzute de norma penală, după cum se menționează în art. 113 din Codul penal.

Componența de infracțiune constituie un tot întreg, format din patru semne corespunzătoare celor patru elemente ale componenței de infracțiune – ***obiectul și latura obiectivă, subiectul și latura subiectivă.***

Semnul componenței de infracțiune reprezintă o însușire, o proprietate generală a componenței de infracțiune de ordin obiectiv sau subiectiv prezentă în cadrul fiecărei infracțiuni de o anumită categorie, ce are importanță juridică la calificarea faptei drept o infracțiune concretă.

Astfel, urmează a se reține că descrierea faptei în actul de învinuire şi încadrarea juridică a acesteia joacă un rol crucial în cadrul procesului penal, întrucât în acord cu temeiul legal al acuzațiilor care i se aduc unei persoane, se poate organiza o apărare eficientă fundamentată pe contestarea faptelor incriminate cu titlu de acuzație, ceea ce constituie o condiție esențială a echității procedurii garantate de art. 6 din Convenția Europeană.

Din atare considerente, baza factologică descrisă în rechizitoriu şi încadrarea acesteia într-o normă penală concretă urmează a fi minuțios analizată de instanțele de fond, pentru a se putea afirma că echitatea procesului a fost respectată.

Or, sub aspectul situației de neîntrunire a elementelor infracțiunii se înțeleg acele cazuri când s-a produs condamnarea persoanei, însă acțiunile acesteia nu întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii respective (persoana nu este subiect al acestei infracțiuni, lipsește latura obiectivă sau subiectivă sau legătura cauzală dintre acestea).

În conformitate cu art. 14 alin. (1) Cod penal, infracțiunea este o faptă (acțiune sau inacțiune) prejudiciabilă, prevăzută de legea penală, săvârșită cu vinovăție şi pasibilă de pedeapsă penală.

Conform art. 51 alin. (1) Cod penal, temeiul real al răspunderii penale îl constituie fapta prejudiciabilă săvârșită, iar componența infracțiunii, stipulată în legea penală, reprezintă temeiul juridic al răspunderii penale.

Potrivit art.52 alin.(1) Cod penal, se consideră componență a infracțiunii totalitatea semnelor obiective şi subiective, stabilite de legea penală, ce califică o faptă prejudiciabilă drept infracțiune concretă.

Alin.(2) al aceluiași articol stabilește că, componența infracțiunii reprezintă baza juridică pentru calificarea infracțiunii potrivit unui articol concret din codul penal.

Conform art.113 alin.(1) Cod penal, se consideră calificare a infracțiunii determinarea şi constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite şi semnele componenței infracțiunii, prevăzute de norma penală.

Altfel spus, persoana este supusă răspunderii penale dacă în acțiunile acesteia sunt constatate toate patru elemente obligatorii: obiectul infracțiunii, latura obiectivă, subiectul și latura subiectivă.

Reieșind din cele expuse, Colegiul penal se va expune mai întâi de toate asupra componenței de infracțiune prevăzută de art. 228 lit. d) Cod penal, cu următoarele semne: *încălcarea cerințelor de protecție a subsolului, adică: încălcarea cerințelor de protecție a zăcămintelor minerale sau a altor resurse ale subsolului, care au provocat urmări grave, în următoarele circumstanțe*:

Din cuprinsul actului de modificare a învinuirii rezultă că, Talpă ***** și Talpa Ion se învinuiesc în aceia că, *în perioada anilor 2011 - august 2017, acționând intenționat și premeditat, în complicitate și alte persoane nestabilite de organul de urmărire penală, fiind conștient de acțiunile sale și consecințele ce pot surveni, având scopul extragerii ilicite de nisip, ignorând intenționat cerințele de protecție a zăcămintelor minerale ale subsolului, încălcând prevederile art.18 alin.(1), 22 alin.(5), 24 alin.(1), (3), 72 alin.(3) din Codul Subsolului, art.36 din Codul Funciar și art.8 alin.(1) pct. 14) din Legea nr. 451 din 30.07.2001 privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător, folosind neautorizat subsolul în lipsa documentației de evaluare și aprobare a rezervelor de substanțe minerale utile și a unui contract de atribuire în folosință a sectorului de subsol a perimetrului minier pentru extragerea substanțelor minerale, urmare a sustragerii ilegale de nisip prin excavație de pe terenurile cu numerele cadastrale *****cu suprafață de aproximativ de 4 ha, amplasate în extravilanul *****, r-nul Nisporeni, care aveau destinație agricolă, a cauzat conform raportului de evaluare a Agenției pentru Geologie și Resurse Minerale nr.09-21-034 din 18.08.2017, un prejudiciu total în sumă de 554 272 lei.*

Reținând în speță învinuirea inculpaților Talpă ***** și Talpa Ion, Colegiul penal găsește necesar de a trece în revistă esența nemijlocită a ***laturii obiective***, potrivit căruia, presupune încălcarea cerințelor de protecție a subsolului, ce include următoarele patru semne:

1) fapta prejudiciabilă care constă în acțiunea exprimată în încălcarea cerințelor de protecție a zăcămintelor minerale sau a altor resurse ale subsolului, în construcția neautorizată sau în amplasarea deșeurilor toxice pe terenurile cu zăcăminte minerale, ori în deversarea nesancționată a substanțelor nocive în subsol;

2) urmările prejudiciabile exprimate, după caz, în: *a)* prăbușirile sau alunecările de proporții ale terenului; *b)* poluarea apelor subterane, creând pericol pentru sănătatea populației; *c)* decesul persoanei din imprudență; *d)* alte urmări grave;

3) *legătura cauzală dintre fapta prejudiciabilă și urmările prejudiciabile*;

4) mijlocul de săvârșire a infracțiunii: imobilul construit în lipsa autorizației, deșeurile toxice sau substanțelor nocive.

Așadar, infracțiunea specificată la art. 228 Cod Penal este o *infracțiune materială*. Ea se consideră consumată din momentul producerii urmărilor prejudiciabile, la caz, a urmărilor grave.

Potrivit doctrinei de specialitate, prin „*alte urmări grave*” trebuie de înțeles vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății.

Pe fonul dat și cu întâietate, Colegiul penal nu poate accepta soluția instanței de fond în latura încetării procesului penal dat fiind că, în acțiunile inculpaților Talpă ***** și Talpa Ion există totuși componența de contravenție prevăzută de art. 119 Cod contravențional, - *încălcarea modului de protecţie şi de folosire a subsolului,* or după cum a fost reiterat supra, în cadrul cercetării judecătorești, acuzatorul de stat nu a administrat careva probe pertinente, concludente, utile și veridice, care apreciate din punct de vedere al coroborării lor să demonstreze faptul că,

inculpații Talpă ***** și Talpă Ion au încălcat cerințele de protecție a zăcămintelor minerale sau a altor resurse ale subsolului.

Subsecvent, Colegiul penal reiterează că, prin declarațiile martorilor audiați în cadrul cercetării judecătorești în prima instanță, și suplimentar în instanța de apel, rezultă că, cariera de nisip din satul Milești, raionul Nisporeni există de aproximativ 60-70 ani și pe parcursul acestor ani oricine din locuitorii satului Milești, raionul Nisporeni, dar și din satele vecine, precum și întreprinderi, care aveau nevoie, efectuau lucrări de extragere a nisipului de acolo.

La fel, instanța de apel apreciază că, materialele acumulate la faza urmăririi penale, dintre care raportul nr. 09-22-042 din 18.08.2018, raportul nr. 09-21-034 din 18.08.2017, procesele-verbale de percheziție din 28.11.2017 nu completează declarațiile martorilor audiați în cadrul cercetării judecătorești, astfel încât, instanța de apel să constate „*dincolo de orice îndoială rezonabilă*" faptul că, inculpații Talpă ***** și Talpă Ion au comis fapta prejudiciabilă de încălcare a cerințelor de protecție a zăcămintelor minerale sau a altor resurse ale subsolului, care au provocat urmări grave.

Mai mult ca atât, Colegiul penal reține că, în cadrul examinării cauzei în ordine de apel, reieșind din depozițiile martorilor acuzării *****, Doroftei Eugeniu, Sîrbu Vasile, *****, Parfeni Gheroghe și Stamate Ecaterina, aceștea în esență nu au dedus în sarcina inculpaților o careva faptă ilegală care ar permite instanței de judecată plasarea acțiunilor lor pe arena delictului penal prevăzut de art. 228 lit. d) Cod penal, ne fiind astfel dovedită *încălcarea cerințelor de protecție a zăcămintelor minerale sau a altor resurse ale subsolului, care au provocat urmări grave.*

Totodată, la capitolul dat, Colegiul Penal analizând raportul nr. 09-21-034 din 18.08.2017, efectuat de Agenţia pentru Geologie şi Resurse Minerale, cu privire la evaluarea prejudiciului cauzat mediului în rezultatul extragerii nelegitime a substanţelor minerale utile, prin care s-a stabilit că în rezultatul extragerii ilicite de substanțe minerale utile (nisip) din excavația minieră din limitele teritoriala administrative ale *****, r-ul Nisporeni, conform situației la 15.08.2017 este în sumă de 1 031 272 lei, atestă că, *în cadrul cercetării judecătoreşti nu a fost stabilită legătura de cauzalitate dintre fapta prejudiciabilă şi urmările prejudiciabile în forma incriminată inculpaților*, or, instanța de apel nu a reținut careva probe pertinente, concludente și veridice, care apreciate din punct de vedere al coroborării lor să demonstreze faptul că, anume inculpații *Talpă ***** şi Talpă Ion au comis acțiunile ilicite care au produs prejudiciul conform actului de învinuire*.

Colegiul Penal specifică și faptul că, infracțiunea prevăzută la art. 228 Cod Penal este o infracțiune materială și se consideră consumată din momentul producerii urmărilor prejudiciabile, la caz, a urmărilor grave.

Astfel, potrivit doctrinei de specialitate, prin „*alte urmări grave*" trebuie de înțeles vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății.

Însă, reieșind din actul de învinuire rezultă că, partea acuzării, incriminând inculpaților fapta de încălcare a cerințelor de protecție a subsolului care au provocat urmări grave, nu a specificat și nu a probat în cadrul ședinței de judecată care sunt urmările grave survenite în urma comiterii faptei prejudiciabile de către inculpați în condițiile în care Legiuitorul RM în varianta examinată nu a stabilit în mod exhaustiv constatarea prin extindere a prejudiciului creat mediului, ***or, suma prejudiciului incriminat inculpaților nu poate fi apreciată drept urmare gravă***, mai mult ca atât, nici una din practica constată a hotărârilor plenului CSJ evidențiate de către reprezentantul Ministerului Agriculturii Dezvoltării Regionale și Mediului în cadrul cererii de apel nu se referă la speța discutată, fapt pentru ce instanța de apel se află în măsura necesară de a constatat că, fapta imputată inculpaților nu întrunește elementul esențial al laturii obiective,

ne existând date obiective care ar certifica esența certă dintre cantitatea exactă extrasă de nisip nemijlocit de inculpați și urmărire prejudiciabile care ar confirma plenitudinea încadrării juridice actiniilor lor în cadrul componenței de infracțiuni prevăzute de art. 228 lit. d) Cod penal.

Cu referire la învinuirea înaintată inculpaților Talpă ** și Talpă Ion în baza art. 186 alin. (5) Cod Penal, cu următoarele semne:*** *sustragerea pe ascuns a bunurilor altei persoane, săvârşit de mai multe persoane, în proporţii deosebit de mari,* în următoarele circumstanțe*:*

Din cuprinsul actului de modificare a învinuirii rezultă că, Talpă ***** și Talpa Ion se învinuiesc în aceia că, în perioada anilor 2011 – august 2017, având scop de cupiditate, acționând în mod ascuns, intenționat și premeditat, în complicitate și alte persoane nestabilite de organul de urmărire penală, fiind conștient de acțiunile sale și consecințele ce pot surveni, încălcând prevederile art.18 alin.(1), 22 alin.(5), 24 alin.(1) și (3), 72 alin.(3) din Codul Subsolului, art.36 din Codul Funciar și art.8 alin.(1) pct. 14) din Legea nr.451 din 30.07.2001 privind Reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător, folosind neautorizat subsolul, în lipsa documentației de evaluare și aprobare a rezervelor de substanțe minerale utile și a unui contract de atribuire în folosință a sectorului de subsol a perimetrului minier pentru sustragerea substanțelor minerale, au sustras prin excavație de pe terenurile cu destinație agricolă din extravilanul *****, r-nul Nisporeni cu numerele cadastrale *****cu suprafața totală de 4 ha, zăcăminte minerale naturale de nisip, care potrivit raportului de evaluare a Agenției pentru Geologie și Resurse Minerale nr. 09-21-034 din 18.08.2017, constituie 4770 m3, la preț de 477 000 lei, pe care l-a vândut și l-a transmis cu titlu gratuit persoanelor fizice și juridice, cauzând bugetului de stat un prejudiciu material în proporții deosebit de mare în sumă de 477 000 lei;

Astfel, instanța de apel reține că, *obiectul material* îl reprezintă bunurile care au o existență materială, sunt create prin munca omului, dispun de valoare materială și cost determinat, fiind bunuri mobile și străine pentru făptuitor.

Latura obiectivă a componenței de infracțiune are următoarea structură;

1) fapta prejudiciabilă care constă în acțiunea de luare ilegală și gratuită;

2) urmările prejudiciabile sub formă de prejudiciu patrimonial efectiv, a cărui mărime constituie proporții deosebit de mari;

3) legătura de cauzalitate dintre fapta prejudiciabilă și urmările prejudiciabile;

4) modul ascuns.

Latura subiectivă se caracterizează, în primul rând, prin vinovăție sub formă de intenție directă și, obligatoriu, *prezența scopului de cupiditate*.

Subiectul infracțiunii analizate este persoana fizică responsabilă care la momentul comiterii faptei a atins vârsta de 14 ani.

Instanța de apel reține că, la baza învinuirii inculpaților Talpă ***** și Talpă Ion este pusă sustragerea pe ascuns a bunurilor altei persoane, cu cauzarea de daune în proporții deosebit de mari, cauzând un prejudiciu material în sumă de 477000 lei, iar în vederea probării prejudiciului cauzat, partea acuzării a prezentat raportul de evaluare a Agenției pentru Geologie și Resurse Minerale nr. 09-21-034 din 18.08.2017, însă prin probele administrate la dosar de către partea acuzării nu s-a constatat că, anume inculpații Talpă ***** și Talpă Ion *ar fi extras tocmai această cantitate de nisip.*

În acest sens, Colegiul Penal apreciind probele administrate la dosarul penal atestă că, la caz, mijloacele de probă nu dovedesc faptul că, urmările prejudiciabile sub forma prejudiciului patrimonial indicat în actul de învinuire a fost cauzat anume de către inculpații Talpă ***** și Talpă Ion.

Or, potrivit raportului de evaluare a prejudiciului, întocmit de Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale din 18.08.2017 se indică faptul că, suprafața sectorului afectat de lucrări miniere recente este de 1,24 ha, dintre care prezența abatajului de nisip s-a constatat pe suprafața de 1590 m.p., volumul de nisip constatat ca fiind extras este de 4770 m3, iar prețul estimativ pentru 1 m3 de nisip constituie 100 lei și deci prejudiciul a fost apreciat la 477000 lei.

Însă, din raportul menționat supra, nu se constată că, volumul total de nisip extras a fost sustras anume de către inculpații Talpă ***** și Talpă Ion.

Tot în acest sens, instanța de apel reține că, nici unul din martorii audiați în cadrul cercetării judecătorești în prima instanță, și suplimentar în instanța de apel, nu au furnizat careva date sau stări de fapt, în baza cărora să se concluzioneze că, anume inculpații au sustras o cantitate de 4770 m.p. nisip din cariera din satul Milești, raionul Nisporeni *în perioada anilor 2011 – august 2017*.

Or, din contra din declarațiile martorilor audiați în cadrul cercetării judecătorești în prima instanță, și suplimentar în instanța de apel, rezultă că, cariera de nisip din satul Milești, raionul Nisporeni există de aproximativ 60-70 ani și pe parcursul acestor ani oricine din locuitorii satului Milești, raionul Nisporeni, dar și din satele vecine, precum și întreprinderi, care aveau nevoie, efectuau lucrări de extragere a nisipului de acolo.

Astfel, instanța de apel reține că, martorul *****, care a activat în calitate de Primar al satului Milești, raionul Nisporeni a comunicat în prima instanță și în instanța de apel faptul că, în perioada anilor 2013-2015 tehnica ce aparține SA „Drumuri Nisporeni" a transportat nisip din cariera satului Milești, raionul Nisporeni și l-a depozitat pe teritoriul satul Bălănești, raionul Nisporeni ca material antiderapant pentru drumuri pe timp de iarnă. În acest sens a primit și o dispoziție de la Consiliul raional Nisporeni. Aceleași declarații au fost relatate și de martorul apărării, *****, care a activat în calitate de Primar al satului Milești, raionul Nisporeni.

În susținerea acestei concluzii, Colegiul penal ține a sublinia că în vederea confirmării celor depuse de martorul *****, la materialele cauzei într-adevăr există dispoziția nr.23 din 03 octombrie 2023 a Președintelui r-ului Nisporeni, prin care a configurat sectoarele de drum după primării și S.A. „ Drumuri Ialoveni ", pentru întreținere, efectuarea lucrărilor de deblocare și combaterea ghețușului în perioada 2023-2024, conform anexelor nr.1 și nr.2, (*f.d.27; 28-41 vol. IV*).

Tot odată, în menținerea poziției de achitare în privința inculpaților Talpă ***** și Talpă Ion în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (5) Cod penal, Colegiul penal va reține ca fiind pertinentă cauzei nota informativă privind lucrările executate în luna noiembrie anul 2023 a cărui antreprenor este SA „ Drumuri Ialoveni" sector Nisporeni cu anexele de rigoare la calculul la pregătirea materialelor antiderapant din cariera ***** pentru anul 2008; pentru luna noiembrie anul 2021, SA „ Drumuri Nisporeni"; calculul efectuat pentru depozitul Bălănești (cariera Milești) octombrie 2012; calculul pentru pregătirea nisipului din cariera locală ***** pentru octombrie 2023 (*f.d.26-30, vol. IV*)

La fel, instanța de apel reține și faptul că, tehnica și mecanismele ce se afla în cariera satului Milești, raionul Nisporeni, fotografiată de către primarul ***** r-ul Nisporeni și unitățile de transport, conform adeverinței Agenției Servicii Publice TC 0039702 din 04.04.2018 aparțin SA „Drumuri Nisporeni". (f.d.21; 36-40 IV).

Prin urmare, Colegiul penal analizând cele expuse supra, prin concursul lor are loc certificarea clară a decopertării carierei de solul fertil, excavarea nisipului de către SA „Drumuri Nisporeni" (*plan de decopertarea carierei, excavare și transportare a nisipului din cariera satul Mileşti, raionul Nisporeni, transportarea greiderului, buldozerului, excavatorului,*

autovehiculelor, muncitorilor, devizuri de cheltuieli, volumuri de nisip excavat şi transportat, amestecarea acestuia cu sare tehnică pentru obținerea materialului antiderapant) care incontestabil dovedesc faptul că, prejudiciu stabilit în urma cantității de nisip extras în perioadă respectivă nu poate fi imputat prin extindere inculpaților, iar în lipsa acestui fapt, partea acuzării în ședința de judecată nu a demonstrat și nu probat faptul că, volumul de nisip extras în cantitate de 4770 m3 a fost extras de către inculpații Talpă ***** și Talpă Ion.

Cu referire la argumentele de apel invocate de reprezentantul părții vătămate Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului și anume că, intenția extragerii nisipului de către inculpați se confirmă prin interceptarea și înregistrarea convorbirilor telefonice al inculpaților, precum și prin declarațiile martorilor audiați în cadrul ședinței de judecată, Colegiul Penal le apreciază critic, deoarece din convorbirile telefonice sau supravegherea video, înregistrate de către organul de urmărire penală nu demonstrează intenția inculpaților de a livra cuiva nisip din cariera vizată în cantitățile incriminate conform acului de acuzație. Mai mult, prin declarațiile martorilor acuzării și martorilor apărării nu se confirmă faptul că, inculpații intenționau să livreze nisip, or, martorii audiați au comunicat *inter alia* că, inculpații le declarau că nu se ocupă cu așa ceva.

Mai mult ca atât, în ceea ce privește interceptările și înregistrările convorbirilor telefonice (*procesele-verbale din 18.08.2021, procesele-verbale din 10.10.2017, procesele-verbale din 01.11.2017, procesele-verbale din 28.12.2017*), Colegiul Penal va aprecia critic aceste mijloace de probă, deoarece acestea nu confirmă vinovăția inculpaților în comiterea faptelor prejudiciabile incriminate, ca urmare a faptului că, interceptarea și înregistrarea convorbirilor telefonice a avut loc în perioada 22.06.2017 – 21.07.2017, 22.08.2017 – 21.09.2017, 21.10.2017 – 20.11.2017, 09.09.2017 – 09.10.2017, pe când învinuirea a fost înaintată inculpaților în perioada anilor 2011 – august 2017, respectiv, probele invocate de partea acuzării se referă la o perioadă ulterioară de timp decât cea indicată în actul de învinuire.

De rând cu aceasta, Colegiul penal desprinde că, învinuirea înaintată inculpaților Talpă Ion și Talpă ***** de către partea acuzării se bazează pe Raportul de evaluare a Agenției pentru Geologie și Resurse Minerale din 18.08.2017, din care rezultă că, cantitatea de zăcăminte naturale extrase constituie 4770 m3, la prețul de 1 m3 de 100 lei, cu aplicarea unor coeficienți și cu calcularea bonității solului fertil.

La acest capitol, instanța de apel reține ca pertinente argumente părții apărării care a evidențiat faptul că este neclar costul de 1 m3 de 100 lei.

Totodată, cuantumul prejudiciului rezultă din calculul costului nisipului ca o substanță minerală utilă și anume ca nisip și prundiș pentru construcții, indicat în pct. 5.3. în tabelul „*Categoriile de substanțe minerale utile*" din Instrucția nr. 385 din 08.08.2004 „*privind evaluarea prejudiciului cauzat mediului în rezultatul nerespectării legislației privind subsolul*", în baza căreia s-a făcut acest calcul.

Însă, potrivit răspunsului Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului nr. 18-07/802 din 26.02.2019 la interpelarea părții apărării din 11.02.2019 rezultă că, ***în perimetrul și limitele hotarelor satului Milești, raionul Nisporeni nu sunt zăcăminte de nisip ca substanțe minerale utile.*** (*f.d. 50-51, vol.IV*);

Prin urmare, în cariera din satul Milești, raionul Nisporeni nu se regăsește nisip indicat în punctul 5.3. din tabela Instrucțiunii nr. 385 din 08.08.2004. În această Instrucțiune, în punctul 5 se explică clar că, materialele inițiale de constatare sunt actul de control, proces-verbal, probe de laborator, etc. Cu toate acestea, careva probe de laborator la faza urmăririi penale lipseau.

În acest sens, partea apărării a prezentat instanței de judecată – raportul de expertiză extrajudiciară nr. 067 din 23.02.2018, efectuat în baza analizelor de laborator a Institutului de Cercetări Științifice în Construcții „Încercom" ÎS, potrivit căruia, nisipul ridicat din cariera din satul Milești, raionul Nisporeni nu este bun pentru construcții, conține praf cu componente de pulbere de argilă, iar costul 1 m3 de acest nisip variază de la 10 până la 15 lei; *(f.d. 72-88, vol. III, f.d. 16-56, vol. IV)*

În astfel de împrejurări, Colegiul Penal apreciază că, proba apărării prezentată în apărarea inculpaților este de natură să trezească dubii rezonabile cu privire la mărimea prejudiciului cauzat și imputat inculpaților, neexistând astfel legătura de cauzalitate dintre fapta prejudiciabilă și urmările prejudiciabile imputate celor din urmă.

Având în vedere cele expuse supra, Colegiul Penal ajunge la ferma convingere că, la caz urmează a fi pronunțată o decizie de achitare în privința inculpaților Talpă Ion și Talpă ***** învinuiți în comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 186 alin. (5); art. 228 lit. d) Cod Penal, pe motivul că, faptele inculpaților nu întrunesc elementele infracțiunii.

Or, în cazul în care probele referitoare la vinovăție nu sunt certe, sigure, complete, ci există îndoială cu privire la vinovăția inculpatului, se aplica regula *„in dubio pro reo"*, potrivit căreia orice îndoiala operează în favoarea inculpatului.

Regula *„in dubio pro reo"* constituie un compartiment al prezumției de nevinovăție, un principiu instituțional care reflectă modul în care principiul aflării adevărului, consacrat în Codul de procedură penală, se regăsește în materia probațiunii. Ea se explică prin aceea că, în măsura în care dovezile administrate pentru susținerea vinovăției celui acuzat conțin o informație îndoielnică tocmai cu privire la vinovăția făptuitorului în legătura cu fapta imputată, înainte de a fi o problemă de drept, regula *„in dubio pro reo"* este o problemă de fapt.

Totodată, nerespectarea jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului şi încălcarea prevederilor art. 24 şi art. 26 din Codul de procedură penală, care îl obligă pe acuzatorul de stat, după o hotărâre de achitare pronunțată de prima instanță, să prezinte în ședința de judecată anumite probe în susținerea acuzațiilor penale aduse inculpatului, urmează să fie apreciată ca nesusținere a acuzațiilor penale în privința inculpatului în cadrul examinării apelului declarat împotriva sentinței de achitare.

Ignorarea jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului şi încălcarea prevederilor art. 24 şi art. 26 din Codul de procedură penală lezează dreptul inculpatului la un proces echitabil, drept garantat de art.6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale.

În conformitate cu art. 390 alin. (1) pct. 3) Cod de procedură penală, sentința de achitare se adoptă dacă fapta inculpatului nu întruneşte elementele infracţiunii.

Pe această linie de idei, Colegiul penal ajunge la concluzia necesară asupra achitării inculpaților Talpă Ion și Talpă ***** de învinuirea comiterii infracţiunilor prevăzute de art. 186 alin. (5); art. 228 lit. d) Cod Penal, luând în consideraţie totalitatea probelor care în ansamblu resping temeinicia învinuirii aduse de către organul de urmărire penală.

Subsecvent, instanţa de apel reţine că pe parcursul examinării prezentei cauze penale, partea acuzării nu a prezentat careva probe, admisibile, pertinente, concludente şi utile care ar demonstra vinovăţia inculpaților.

Raportând la situaţia de caz practica CEDO, Colegiul penal ţine să menţioneze că în şedinţa instanţei de apel acuzatorul de stat, de fapt a susţinut toate probele administrate la etapa urmăririi penale şi cercetării judecătoreşti, fără însă a prezenta careva alte probe noi, declaraţii ale martorilor, înscrisuri, sau alte acte ce ar identifica şi înlătura presupunerile şi dubiile admise

în cadrul acestei cauze penale şi ar permite după caz emiterea unui verdict de condamnare în privința sus numiților.

Pentru aceasta, condamnarea persoanei reprezentând un act important al justiţiei, ea nu poate fi realizată decât în condiţii strict reglementate de lege, pentru a se preveni orice abuzuri ce ar conduce la arbitrar sau discreţionar, afectând grav şi direct valorile umane ce constituie esenţa personalităţii omului.

În lumina celor expuse, instanța de apel ajunge la concluzia că toate dubiile și discrepanțele evidențiate supra confirmă lipsa componenței de infracțiune, motiv pentru care inculpații urmează a fi achitați, or principiile fundamentale ale procedurii penale exclud posibilitatea condamnării unei persoane atât timp cât, acuzarea nu a reușit să probeze această valoare juridică.

Subsecvent, instanța de apel accentuează că, potrivit principiilor de drept procesual penal, nimeni nu este obligat să-şi dovedească nevinovăția, sarcina probaţiunii revenind acuzării, iar situaţia de dubiu este interpretată în favoarea celui acuzat (in dubio pro reo). Regula in dubio pro reo constituie un complement al prezumţiei nevinovăţiei, un principiu instituţional, reflectând modul în care principiul aflării adevărului, consacrat în dreptul procesual penal, se regăsește în materia probaţiunii.

Mai mult ca atât, articolul 6 din Convenţia Europeană garantează dreptul la un proces echitabil pentru a decide asupra drepturilor şi obligaţiilor cu caracter civil sau a temeiniciei oricărei acuzaţii penale.

Astfel, prezumţia nevinovăţiei şi exigenţa ca organul de urmărire penală să suporte sarcina de a dovedi acuzaţiile este menţionată explicit în articolul 6 § 2 din Convenţia Europeană şi ţine de noţiunea generală de proces echitabil în sensul articolului 6 § 1 (a se vedea, mutatis mutandis, Saunders v. Marea Britanie din 17 decembrie 1996, § 68).

Mai mult decât atât, în speță Colegiul Penal atestă că în baza principiului contradictorialității în procesul penal, principiu unanim recunoscut şi susținut de jurisprudenţa CtEDO, sarcina probaţiunii în şedinţele de judecată în prima instanţă şi în instanţa de apel îi revine acuzatorului de stat, fiindcă funcţia acuzării este pusă pe seama procurorului, iar CtEDO, în hotărârea Capean vs. Belgia din 13.01.2005, a constatat că, în domeniul penal, problema administrării probelor trebuie să fie abordată din punctul de vedere al articolului 6 §2 şi e obligatoriu, inter alia, ca sarcina de a prezenta probe să-i revină acuzării.

Aceasta pentru că, odată ce, potrivit art. 101 alin.(3) Cod de pr.penală, nici o probă nu are valoare dinainte stabilită pentru organul de urmărire penală sau instanța de judecată, Colegiul penal reiterează, faptele care a constituit obiect de cercetare judecătorească în procedura căii ordinare de atac, „*apelul*„ , de către acuzare nu a prezentat instanței probe directe în susținerea învinuirii aduse, iar sentința de condamnare nu poate fi bazată pe presupuneri iar dubiile în probarea învinuirii urmând a fi îndreptate în favoarea inculpatului, ceia ce dă posibilitatea imperioasă instanței de apel de a ajunge la concluzia că inculpații Talpă Ion și Talpă ***** urmează a fi achitați în comiterea infracțiunilor încriminate, deoarece faptele nu întrunesc elementele infracţiunii.

În această consecutivitate, instanța de apel conchide că, înfăptuirea justiției cere ca judecătorii să nu se întemeieze, în hotărârile pe care le pronunță, pe probabilități, ci pe certitudini dobândite pe bază de probe decisive, complete, sigure, în măsură să reflecte realitatea obiectivă.

În așa mod, Colegiul penal analizând învinuirea formulată în cadrul ordonanței de modificare a învinuirii în coraport cu întregul spectru al materialelor cauzei penale prezentată de către acuzatorul de stat ține a menționa că, aceasta nu și-a găsit confirmarea ei obiectivă și nu au reușit unui observator obiectiv de a recepționa interes asupra legitimității ei, fapt pentru ce

instanța de apel în prezenta speță prin prisma art. 390 alin. (1) pct. 3) Cod de pr. penală, va pronunța o decizie de achitare în privința inculpaților Talpă Ion și Talpă *****, dat fiind că, faptele inculpaților *nu întrunesc elementele infracţiunii*.

De rând cu aceasta, Colegiul penal constată că, de către de către Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, recunoscută, prin încheierea protocolară din 23 mai 2018, în calitate de parte vătămată și parte civilă în prezentul proces, a fost înaintată acțiune civilă privind încasarea, în mod solidar, de la Talpă ***** și Talpă Ion, a prejudiciului material în mărime de 1 031 272 lei, astfel pe fonul dat, Colegiul penal reține următoarele.

Potrivit art. 385 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală, la adoptarea sentinței, instanța de judecată soluționează următoarele chestiuni în următoarea consecutivitate: *dacă trebuie admisă acţiunea civilă, în folosul cui şi în ce sumă.*

Potrivit art. 225 Cod procedură penală, judecarea acţiunii civile în procesul penal, indiferent de valoarea acţiunii, se efectuează de către instanţa de competenţa căreia este cauza penală. La adoptarea sentinţei de acuzare sau de aplicare a măsurilor de constrîngere cu caracter medical, instanţa soluţionează şi acţiunea civilă prin admiterea ei, totală sau parţială, ori prin respingere. Odată cu soluţionarea cauzei penale, judecătorul este obligat să soluţioneze acţiunea civilă.

În accepțiunea art. 387 alin. (1) și (2) Cod de procedură penală, o dată cu sentinţa de condamnare, instanţa de judecată, apreciind dacă sînt dovedite temeiurile şi mărimea pagubei cerute de partea civilă, admite acţiunea civilă, în tot sau în parte, ori o respinge. **În cazul când se dă o sentinţă de achitare**, **instanţa:** 1) respinge acţiunea civilă dacă nu s-a constatat existenţa faptei incriminate sau fapta nu a fost săvîrşită de inculpat; ***2) nu se pronunţă asupra acţiunii civile dacă inculpatul a fost achitat pentru că nu sunt întrunite elementele infracţiunii*** sau există una din cauzele care înlătură caracterul penal al faptei, prevăzute în art.35 al Codului penal.

Din normele de drept enunțate, rezultă că acţiunea civilă se rezolvă în cadrul procesului penal numai în măsura în care a fost alăturată acţiunii penale şi împreună au ajuns în faţa instanţei penale.

Instanţa care examinează cauza în fond este competentă să judece acţiunea civilă în procesul penal, indiferent de valoarea acţiunii.

La examinarea cauzei instanţa dispune de câteva soluţii în ceea ce priveşte acţiunea civilă, şi anume admite total sau parţial acţiunea, respinge acţiunea, nu se pronunţă asupra acţiunii civile, admite în principiu acţiunea civilă.

În cazul în care în cursul judecării unei cauze în care inculpatul este trimis în judecată pentru săvârşirea unei infracţiuni, însă după efectuarea cercetării judecătoreşti se constată lipsa elementelor infracţiunii, atunci acţiunea civilă se va lăsa fără soluţionare.

Prin urmare, având în vedere că în prezența speță a fost pronunțată o soluție de achitare a inculpaților Talpă Ion și Talpă ***** deoarece faptele acestora nu întrunesc elementele infracțiunii, Colegiul penal conchide că acțiunea civilă înaintată de către Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, urmează în condițiile art. 387 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, a fi lăsată fără examinare.

De asemenea, Colegiul penal constată că potrivit art. 385 alin. (1) pct. 12) Cod de procedură penală, la adoptarea sentinţei, instanţa de judecată soluţionează următoarele chestiuni în următoarea consecutivitate: *dacă urmează să fie ridicat sechestrul asupra bunurilor;*

Conform art. 202 Cod de procedură penală, organul de urmărire penală din oficiu sau instanţa de judecată, la cererea părţilor, poate lua în cursul procesului penal măsuri asiguratorii

pentru repararea prejudiciului cauzat de infracţiune, pentru eventuala confiscare specială sau confiscare extinsă a bunurilor, precum şi pentru garantarea executării pedepsei amenzii.

Măsurile asiguratorii pentru repararea prejudiciului cauzat de infracţiune, pentru eventuala confiscare specială sau confiscare extinsă a bunurilor, precum şi pentru garantarea executării pedepsei amenzii, constau în sechestrarea bunurilor mobile şi imobile în conformitate cu art.203-210.

În accepțiunea art. 210 alin. (1) Cod de procedură penală, bunurile se scot de sub sechestru prin hotărîrea organului de urmărire penală sau instanţei dacă, în urma retragerii acţiunii civile, modificării încadrării juridice a infracţiunii incriminate bănuitului, învinuitului, inculpatului ori din alte motive, a decăzut necesitatea de a menţine bunurile sub sechestru. Instanţa de judecată, judecătorul de instrucţie sau procurorul, în limitele competenţei lor, ridică sechestrul asupra bunurilor şi în cazurile în care constată ilegalitatea punerii acestora sub sechestru de către organele de urmărire penală fără autorizația respectivă.

La caz, Colegiul penal reține că, prin încheierea Judecătoriei ***** din 06.12.2017 s-a aplicat sechestru și asupra bunurilor ce aparțin lui Talpă Ion, cu cota parte 1.0 şi anume a terenului cu numărul cadastral nr. ***** cu cota parte 1.0, situat în or. *****, str. *****, 18, precum şi a mijloacelor de transport, autoturism de model „BMW 525D”, a/f. 2002, cu nr/î ***** și un autocamion de model „Ford Transit”, a/f 2003, cu nr/î *****. (*f.d. 169-170, vol.II*).

De asemenea, Colegiul penal reține că prin încheierea Judecătoriei ***** din 06.12.2017 s-a aplicat sechestru asupra bunurilor ce aparțin inculpatului Talpă *****, cu cota parte 1.0 şi anume a terenurilor cu numerele cadastrale *****; *****; *****; *****; *****; *****; *****; *****; *****; *****, a contracției din *****, r-ul Nisporeni, cu codul cadastral *****.01, cu cota parte 1.0, precum şi a mijloacelor de transport Autocamion de model „Kamaz 55102” a/f. *****, nr/î *****; Autoturism de model „Dacia Logan” a/f. 2007, *****; Excavator de model *****, a/f. 1987, nr/î *****; Tractor pe pneuri de model „MTZ 82 1”, a/f. 2004, *****; Remorcă de model „2PTS 6”, a/f. 1984, *****. (*f.d. 170-172, vol.II*)

În continuare, Instanța de apel reține că, măsurile asiguratorii aplicate în procesul penal au caracter provizoriu, finalitatea lor constând în garantarea executării obligațiilor cu caracter patrimonial, în cazul condamnării inculpatului printr-o hotărâre judecătorească definitivă.

Astfel, reieșind din situația speței, și anume că, în privința inculpaților Talpă ***** și Talpă Ion a fost pronunțată o decizie de achitare în temeiul art. 390 alin. (1), pct. 3) Cod de pr.penală, instanța de apel va dispune ridicarea sechestrului aplicat prin încheierile Judecătoriei ***** din 06.12.2017 asupra bunurilor imobile și mobile ce aparțin inculpaților Talpă Ion și Talpă *****.

Finalmente, Colegiul penal constată că potrivit art. 385 alin. (1) pct. 13) Cod de procedură penală, la adoptarea sentinţei, instanţa de judecată soluţionează următoarele chestiuni în următoarea consecutivitate: *ce trebuie să se facă cu corpurile delicte.*

În conformitate cu prevederile art. 158 alin. (1) Cod procedură penală, corpuri delicte sânt recunoscute obiectele în cazul în care există temeiuri de a presupune că ele au servit la săvârșirea infracţiunii, au păstrat asupra lor urmele acţiunilor criminale sau au constituit obiectivul acestor acţiuni, precum şi bani sau alte valori ori obiecte şi documente care pot servi ca mijloace pentru descoperirea infracţiunii, constatarea circumstanţelor, identificarea persoanelor vinovate sau pentru respingerea învinuirii ori atenuarea răspunderii penale.

Totodată, potrivit art. 162 Cod procedură penală, în cazul în care procurorul dispune încetarea urmăririi penale sau în cazul soluţionării cauzei în fond, se hotărăște chestiunea cu privire la corpurile delicte. În acest caz: 1) uneltele care au servit la săvârșirea infracţiunii vor fi

confiscate şi predate instituţiilor respective sau nimicite; 2) obiectele a căror circulaţie este interzisă vor fi predate instituţiilor respective sau nimicite; 3) lucrurile care nu prezintă nici o valoare şi care nu pot fi utilizate vor fi distruse, iar în cazurile în care sânt cerute de persoane ori instituţii interesate, ele pot fi remise acestora; 4) banii şi alte valori dobândite pe cale criminală sau asupra cărora au fost îndreptate acţiunile criminale se restituie proprietarului sau, după caz, se trec în venitul statului. Celelalte obiecte se predau proprietarilor legali, iar dacă aceştia nu sunt identificaţi, se trec în proprietatea statului. În caz de conflict referitor la apartenenţa acestor obiecte, litigiul se soluţionează în ordinea procedurii civile. Banii marcaţi, asupra cărora au fost îndreptate acţiunile criminale, se trec în venitul statului, iar echivalentul lor se restituie proprietarului de la bugetul de stat; 5) documentele care constituie corpuri delicte rămân în dosar pe tot termenul de păstrare a lui sau, la solicitare, se remit persoanelor interesate; 6) obiectele ridicate de organul de urmărire penală, dar care nu au fost recunoscute corpuri delicte, se remit persoanelor de la care au fost ridicate.

Astfel, reieșind din prevederile legale invocate supra, Colegiul penal odată ce a conchis emiterea unui verdict judiciar de achitare în ordinea art. 390 alin. (1) pct.3) Cod de pr.penală, ajunge la concluzia că:

Corpurile delicte: mijloacele bănești în sumă de 8000 lei și 30000 lei, înscrisuri de ciornă și un lănțișor cu cruce de culoare galbenă, certificate de înmatriculare a mijloacelor de transport, sigilate în plicurile cu nr. nr. 1, 2, 3, autocamionul de model „Kamaz”, cu numărul de înmatriculare *****, excavator de model „IMZ-6”, cu numărul de înmatriculare *****, care au fost transmise spre păstrare lui Talpă ***** de restituit posesorilor legali.

Raportând situația reținută în cauză la prevederile art.415 Cod de procedură penală, instanța de apel va admite apelul declarat de către de acuzatorul de stat în Procuratura r-ul Nisporeni, Gheorghe Caragia și de reprezentantul părții vătămate și civile a Ministerului Mediului în urma reorganizării Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului împotriva sentinței Judecătoriei ***** din 23 decembrie 2019, inclusiv din oficiu în baza art.409 alin.(2) Cod de procedură penală, cu casarea integrală a respectivei sentințe și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, în sensul enunțat supra.

Având în vedere cele relatate, analizând esența argumentelor părții apărării şi acuzării, elucidând şi constatând în cadrul cercetării judecătoreşti tabloul faptic detaliat al învinuirii aduse inculpaților Talpă Ion și Talpă ***** în conformitate cu prevederile art. 415 alin. (1) pct. 2), Cod de procedură penală, Colegiul penal,-

D E C I D E:

Apelul procurorului în Procuratura r-ul Nisporeni, Gheorghe Caragia și cel depus de reprezentantul părții vătămate și civile a Ministerului Mediului în urma reorganizării Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului împotriva sentinței Judecătoriei ***** din 23 decembrie 2019, în cauza penală în privința inculpaților Talpă Ion și Talpă *****, se admit, inclusiv din oficiu în baza art.409 alin.(2) Cod de procedură penală, cu casarea integrală a respectivei sentințe și pronunță o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, după cum urmează:

În conformitate cu art.390 alin. (1) pct. 3) Cod de pr. penală, Talpă Ion învinuit în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (5) Cod penal, se achită pe motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

În conformitate cu art.390 alin. (1) pct. 3) Cod de pr. penală, Talpă Ion învinuit în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 228 lit. d) Cod penal, (*în varianta de până la modificările*

operate prin Legea nr.136 din 06.06.2024, în vigoare 07.09.2024) se achită pe motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

În conformitate cu art.390 alin. (1) pct. 3) Cod de pr. penală, Talpă ***** învinuit în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (5) Cod penal, se achită pe motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

În conformitate cu art.390 alin. (1) pct. 3) Cod de pr. penală, Talpă ***** învinuit în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 228 lit. d) Cod penal, (*în varianta de până la modificările operate prin Legea nr.136 din 06.06.2024, în vigoare 07.09.2024*) se achită pe motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

În temeiul art. 387 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, acțiunea civilă înaintată de reprezentantul părții vătămate și civile a Ministerului Mediului în urma reorganizării Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului al Republicii Moldova împotriva inculpaților Talpă ***** ***** și Talpă Ion ***** privind încasarea prejudiciului material cauzat prin infracțiune, se lăsată fără examinare.

Sechestrul aplicat prin încheierea Judecătoriei ***** din 06.12.2017 asupra bunurilor imobile și mobile ce aparțin inculpatului Talpă Ion cu cota parte 1.0 şi anume a terenului cu numărul cadastral nr. ***** cu cota parte 1.0, situat în or. *****, str. *****, 18, precum şi a mijloacelor de transport, autoturism de model „BMW 525D", a/f. 2002, cu nr/î ***** și un autocamion de model „Ford Transit", a/f 2003, cu nr/î ***** – se ridică.

Sechestrul aplicat prin încheierea Judecătoriei ***** din 06.12.2017 asupra bunurilor imobile și mobile ce aparțin inculpatului Talpă *****, cu cota parte 1.0 şi anume a terenurilor cu numerele cadastrale *****; *****; *****; *****; *****; *****; *****; *****; *****; *****, a contracției din *****, r-ul Nisporeni, cu codul cadastral *****.01, cu cota parte 1.0, precum şi a mijloacelor de transport Autocamion de model „Kamaz 55102" a/f. *****, nr/î *****; Autoturism de model „Dacia Logan" a/f. 2007, *****; Excavator de model *****, a/f. 1987, nr/î *****; Tractor pe pneuri de model „MTZ 82 1", a/f. 2004, *****; Remorcă de model „2PTS 6", a/f. 1984, ***** - se ridică.

Corpurile delicte: mijloacele bănești în sumă de 8000 lei și 30000 lei, înscrisuri de ciornă și un lănțișor cu cruce de culoare galbenă, certificate de înmatriculare a mijloacelor de transport, sigilate în plicurile cu nr. nr. 1, 2, 3, autocamionul de model „Kamaz", cu numărul de înmatriculare *****, excavator de model „IMZ-6", cu numărul de înmatriculare *****, care au fost transmise spre păstrare lui Talpă ***** de restituit posesorilor legali.

Decizia este susceptibilă de a fi pusă în executare din momentul adoptării, dar poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiţie în termen de două luni de la data comunicării deciziei integrale.

Decizia motivată pronunțată şi înmânată părților la data de 29.04.2025.

Președintele ședinței, judecătorul: **Ion Talpa**
Judecătorii: **Oxana Mironov**
Ecaterina Arseni